

Průvodce rozvodem manželství

Praktický návod od rozvodového právníka

Mgr. Jan Kubica, advokát

© 2023 Jan Kubica, www.ak-kubica.cz, tel. 730 570 758, email: info@ak-kubica.cz

Řešení a rady popsané v tomto materiálu platí zejména pro typické situace a mají proto pouze informativní charakter. Vzhledem k tomu, že každý jednotlivý případ je ze své podstaty specifický a autor nemá k dispozici informace o vašem nebo jiném konkrétním případě, nemusí se na váš nebo jiný konkrétní případ hodit tímto materiálem navržené řešení. Stažením tohoto materiálu výslovně souhlasíte s tím, že za jakékoli použití informací z tohoto materiálu, včetně bonusů, nesete svou vlastní zodpovědnost, stejně jako za to, že použití těchto informací pro konkrétní specifickou situaci bude přiměřené a adekvátní.

Tento materiál je informačním produktem a je chráněn autorským právem. Jakékoliv šíření nebo poskytování třetím osobám bez souhlasu autora je zakázáno. Děkuji za pochopení a respektování tohoto sdělení.

Nechte svůj rozvod na profesionálech, kontaktujte nás:

Advokátní kancelář AK Kubica: kontakty tel. 730 570 758, email: info@ak-kubica.cz, web: www.ak-kubica.cz

Nabízíme osobní i telefonní konzultace, přípravu návrhů na soud, zastupování před soudem.

Působnost kanceláře je po celé České republice.

Zjednodušený rozvod online najdete zde <https://www.manzelstvi-rozvod.cz/rozvod-online/>

Obsah:

Předmluva	4
Kapitola 1 Rozvod	5
1.1. Co to je?.....	5
1.2. Chceme se rozvést oba.....	5
1.2.1. Chceme se rozvést a nežijeme spolu déle než tři roky.....	7
1.3. Chce se rozvádět jen jeden z nás.....	8
1.3.1. Rozvádět se nechci.....	8
1.3.2. Já se chci rozvést.....	10
1.4. Kdy nelze manželství rozvést.....	13
Kapitola 2 Majetkové vypořádání	14
2.1. Jaký majetek je společný?.....	14
2.1.1. Majetek.....	14
2.1.2. Dluhy.....	15
2.2. Jaký majetek není společný?.....	16
2.2.1. Majetek, který se nedělí.....	16
2.2.2. Dluhy které se nedělí.....	19
2.3. Zúžené/rozšířené společné jmění manželů.....	20
2.4. Zásady vypořádání společného jmění.....	21
2.5. Dohodneme se na vypořádání.....	23
2.6. Nedohodneme se na vypořádání.....	25
2.6.1. O vypořádání rozhodne soud.....	25
2.6.2. Dohodneme se, ale nějaký čas to bude trvat.....	26
2.6.3. Na vypořádání se nedohodneme ani do tří let.....	26
Kapitola 3 Bydlení	27
3.1. Na bydlení se dohodneme.....	27
3.2. Na bydlení se nemůžeme dohodnout.....	28
3.2.1. Máme stejné nebo společné právo k bytu nebo domu.....	28

	3.2.2. Nemáme stejné nebo společné právo k bytu nebo domu.....	30
	3.3. Ochrana proti domácímu násilí.....	31
Kapitola 4	Výživné.....	32
	4.1. Výživné manžela.....	32
	4.1.1. Výživné rozvedeného manžela.....	32
	4.1.2. Odbytné.....	34
	4.1.3. Výživné za závažnou újmu.....	35
	4.1.4. Některé aspekty výživného a jeho ukončení.....	36
	4.2. Výživné dětí.....	37
	4.2.1. Stanovení výživného.....	37
	4.2.2. Je možné požadovat zvýšení/snížení výživného?.....	40
Kapitola 5	Péče o děti.....	42
	5.1. Druhy péče.....	42
	5.2. Něco o střídavé péči.....	43
	5.3. Dohodneme se, kdo bude o děti pečovat.....	43
	5.4. Nemůžeme se dohodnout, kdo bude o děti pečovat.....	44
	5.5: Osobní styk s dítětem.....	46
	5.6. Změna rozhodnutí nebo dohody soudem.....	47
Kapitola 6	Jeden z nás se nechová podle dohody nebo rozhodnutí soudu.....	48
	6.1. Majetek.....	48
	6.2. Děti.....	49
Kapitola 7	Užitečné informace.....	50
	7.1. Změna jména.....	50
	7.2. Obezřetnost.....	51
	7.3. Jednání se soudy.....	51
Závěr	52
Služby advokátní kanceláře AK Kubica	53

PŘEDMLUVA

K záměru napsat tohoto průvodce rozvodem mě přiměly otázky mých přátel, známých a klientů. **Popisuji průběh rozvodu a řešení jeho překážek podle nového občanského zákoníku, běžným jazykem a záměrně se snažím vyhýbat právníké češtině.** Věřím, že zde najdete ve srozumitelné formě jednoduchý, názorný a velmi užitečný návod, jak při rozvodu postupovat, na co si dát pozor.

Jak průvodce používat

Ne každého bude zajímat všechno, co je v průvodci napsáno. **Sami si vyberete podle názvu kapitol a podkapitol, co zajímá právě vás.** Snažil jsem se, aby popis jednotlivých situací byl po ruce vždy, když je to zrovna potřeba. Proto, pokud přečtete poctivě celý průvodce, někdy narazíte na stejnou informaci na více místech.

Kdybyste se chtěli pustit do hlubšího studia vlastního případu, na pravé straně textu **vždy najdete odkaz na příslušná zákonná ustanovení.** Občanský zákoník označuji jako „OZ“ a zákon o soudních poplatcích jako „ZoSP“. Pro lepší ilustraci jsem na některých místech přidal i **příklady, na kterých lze problematiku lépe pochopit.**

Někdy používám slovo „manžel“ a myslím tím jak manžela, tak manželku. Nakonec, jsou oba manželé... Není to tedy tak, že bych jednomu pohlaví přisuzoval v některých situacích určité vlastnosti. Jen mi to tak přišlo snazší. S právníkými termíny jsem se snažil co nejvíce šetřit. Kdyby vám chyběly, můžete si přečíst zákonná ustanovení podle jednotlivých odkazů.

Komu je průvodce určen

Průvodce rozvodem je určen **vám, pokud se rozvádíte nebo o rozvodu uvažujete**, váš rozvod není příliš složitý a chcete si vše zařídit sami bez advokáta. Je určen také **vám, pokud jste byli najednou postaveni před hotovou věc, že se rozvádíte a teď nevíte, kudy kam, co to vlastně znamená a co máte dělat.** V neposlední řadě je určen i **vám, kteří se chcete v této problematice před návštěvou vašeho advokáta nejprve sami zorientovat.** **Tento průvodce si neklade za cíl odpovědět na všechny otázky, které se mohou vyskytnout kolem rozvodu.** Neklade si za cíl ani to, abyste se po jeho přečtení stali odborníkem na rozvodové právo. Cílem je, abyste se zorientovali v rozvodovém právu, získali přehled, věděli, co vás čeká, na co si dát pozor a hlavně, abyste se celého procesu nebáli.

1. ROZVOD

1.1. Co to je?

Rozvodem se ukončuje manželství. To znamená, že ty povinnosti a práva, co měli manželé k sobě navzájem, už po rozvodu nemají. Ve zkratce: nebudou po sobě dědit, nemusí se vzájemně živit a nemají společný majetek.

Manžele může **rozvést jedině soud**. Před soudem může buď vystupovat každý sám za sebe, nebo se může nechat zastoupit advokátem. Soud se začne rozvodem zabývat až tehdy, když je zaplacen **soudní poplatek 2.000 Kč**. (Pokud se ale nacházíte ve svízelné situaci, např. jste na rodičovské dovolené a nemáte moc peněz, můžete před zaplacením **požádat soud o snížení nebo osvobození od soudního poplatku.**)

1.2. Chceme se rozvést oba

Jestli se chcete rozvádět pouze vy nebo pouze váš manžel/ka a ten druhý ne, přeskočte na následující podkapitolu.

Soud vás rozvede bez nějakého dalšího zkoumání, když mu prokážete, že:

§ 755, 757, 758 OZ

- 1) **chcete se rozvést oba dva** – prokážete tím, že podáte na soud *žalobu o rozvod manželství*, ve které se k ní druhý manžel připojí. Jak to udělá, najdete ve vzoru žaloby v bonusu č. 1. (*žaloba je jen formální název – nemusíte mít strach, že jeden druhého žaluje. Žádné jiné důsledky než rozvod žaloba nemá.*)
- 2) **manželství trvalo déle než 1 rok** – prokážete kopií oddacího listu.

- 3) **aspoň 6 měsíců spolu nežijete** – prokážete tím, že to píšete v žalobě. Nemusíte každý bydlet jinde. Stačí, když spolu fakticky nežijete jako manželé nebo rodina a alespoň jeden z vás zjevně nechce původní fungující manželské společenství obnovit.
- 4) **dohodli jste se na výchově a výživném nezletilých dětí, které nenabýly plné svéprávnosti** (jde o děti, kterým ještě nebylo 18 let a ani jako nezletilé neuzavřely manželství nebo jim soud ve zvláštním řízení nepřiznal svéprávnost) – prokážete *dohodou o úpravě poměrů nezletilých dětí (viz kapitola 5.2.)*. Pozor! Tuto **dohodu musí nejprve schválit soud**. I zde sice záleží na vás, jak se dohodnete (*kdo bude o děti pečovat, kolik bude kdo na děti přispívat*). Pokud by ale vaše dohoda nebyla v zájmu dětí, soud může rozhodnout jinak.
- 5) **dohodli jste se na rozdělení majetku** – prokážete *dohodou o úpravě a vypořádání vzájemných majetkových poměrů*, kterou přiložíte k žalobě. Záleží jen na vás, jak se v dohodě dohodnete, komu který majetek připadne. (*viz kapitola 2*)
- 6) **dohodli jste se, jak budete po rozvodu bydlet** – prokážete *dohodou o vypořádání společného bydlení*. Opět záleží jen na vás, co do dohody napíšete. Jde jen o to, abyste s ní oba souhlasili a aby z ní bylo jasné, jak budete bydlet po rozvodu. (*viz kapitola 3*)
- 7) **dohodli jste se na výživném** – prokážete *dohodou o výživném manžela/ky*. Toto se vztahuje jen na speciální případy (*viz kapitola 4.1.*).

Když oba dva tvrdíte, že se u vás jedná o rozvrat manželství, a když prokážete, že se oba dva chcete rozvést a že jste splnili všechny podmínky rozvodu, měl by být váš rozvod jednoduchou, levnou a relativně rychlou záležitostí. Vyplňte a upravte si **všechny potřebné dokumenty**, kupte si kolek 2.000 Kč, nalepte jej na žalobu a podejte žalobu na soud.

Pokud bude vše napsáno a doloženo správně a srozumitelně, soud se nijak nebude šťourat v tom, proč se rozvádíte. Jestli některou podmínku nesplňujete, přesto žalobu můžete podat. Soud však bude zjišťovat, zda je vaše manželské soužití tak rozvráceno, že nelze očekávat jeho obnovení.

1.3. Chce se rozvést jen jeden z nás

1.3.1. Rozvádět se nechci

Před nedávnem jste zřejmě dostal/a od soudu žalobu o rozvod manželství (*žaloba je jen formální název – ve skutečnosti vás nikdo nežaluje*) a přemýšlíte, co dál. V žalobě je popsáno, jak to u vás doma nefunguje, jak vše děláte špatně a další nepříjemné věci. Celé to má za cíl jediný. Přesvědčit soud o tom, že vaše soužití jako soužití manželů **je tak hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno, že nelze očekávat jeho obnovení**. Jen tehdy, když bude toto prokázáno, soud může vaše manželství rozvést.

§ 755 OZ

Nejdříve ze všeho se ujistěte, jestli se na vás nevztahují **důvody, kdy manželství rozvést nelze** (*v další podkapitole 1.4.*).

Pokud žádný důvod použít nemůžete, musíte **prokázat, že vaše manželství v rozkladu není** a že lze očekávat, že se vaše manželské soužití obnoví. Pokud to prokážete, pak **nebudou splněny podmínky pro rozvod a soud vás nerozvede**. Jak to dokážete, to záleží na vaší konkrétní situaci (*např. společné výlety, společná domácnost, intimní soužití, atd.*). U soudu je třeba vše prokazovat, takže není od věci si zapisovat, kdy se co stalo, dělat fotografie s datem a tak podobně, abyste měl/a přehled.

Může se stát, že i když se rozvádět nechcete, rozvodu se prostě nevyhnete. Pak nezbývá, než **ohlídat si, aby rozvod proběhl spravedlivě, abyste zbytečně nepřišel/a o majetek, aby bylo stanoveno odpovídající výživné**, zkrátka abyste z rozvodu nevyšel/a poškozen/a. (*více v dalších kapitolách dle názvů*)

Celý proces soudního řízení lze rozdělit do tří částí, ve kterých soud:

- upraví poměry nezletilých dětí (*viz kapitola 4.2 Výživné dětí a kapitola 5 Péče o děti*)
- rozvede manželství
- rozdělí majetek, upraví bydlení a případně výživné manžela (*viz kapitoly 2, 3, 4.1*)

Nejdříve musí soud vyřešit výživu nezletilých dětí, které nenabýly plné svéprávnosti a péči o ně (jde o děti, kterým ještě nebylo 18 let a ani jako nezletilé neuzavřely manželství nebo jim soud ve zvláštním řízení nepřiznal svéprávnost). **Pak teprve může vaše manželství rozvést.** V průběhu rozvodu soud zjišťuje existenci rozvratu manželství, a přitom zjišťuje jeho příčiny. Už ve druhé části soudního řízení (*v rozhodování o rozvodu*) může být rozdělen majetek. Rozdělení majetku ale není podmínkou rozvodu. Jestliže se majetek rozdělit nedaří, soud může manželství rozvést i bez toho a **majetek může být rozdělen později** (*až do 3 let po rozvodu*).

I když to tak nemusí vypadat, **vždy držíte v rukou nějaké trumfy.** Pokud se rozvádět nechcete, váš manžel/ka se pravděpodobně chce naopak rozvést co nejdříve a zažít při tom co nejméně problémů. Problémy při rozvodu odpadají tehdy, když se manželé dohodnou a problém tak vyřeší.

Jestliže se zdá jasné, že vás soud nakonec stejně rozvede, stojí za zvážení, zda nemůžete **něco získat výměnou za nějaký svůj ústupek** (*např. se můžete připojit k rozvodu a urychlit ho tak za to, že při dělení majetku dostanete jeho větší část*). Co to může být za ústupek a za co jej vyměnit, záleží na vaší konkrétní situaci. Každopádně zde bývá potenciál pro získání lepšího výsledku rozvodu (*majetek, co vám připadne, bydlení, péče o děti, výše výživného pro děti, výživné pro vás*) než při pouhé destrukci celého procesu.

Po rozvodu se může jakékoli zlepšení životních podmínek hodit, a proto může být škoda tuto možnost nevyužít. Zauvažujte proto, jestli by nestálo za to vašemu manželovi/manželce něco za něco nabídnout. Vše samozřejmě záleží na okolnostech vašeho případu.

Poté co soud rozhodl o péči a výživném nezletilých dětí, přichází na řadu samotný rozvod. **Soud rozhodne rozsudkem,** že se manželství rozvádí nebo že žalobu o rozvod zamítá. Jak už bylo uvedeno, pokud se nepodařilo rozdělit majetek, může se rozdělit později (*viz kapitola 2*).

Pokud s rozhodnutím soudu nesouhlasíte, můžete se odvolat k soudu, jenž o rozvodu rozhodl (*poučení jak a kam se odvolat naleznete v rozhodnutí*). Odvolání je zpoplatněno částkou 2.000 Kč.

1.3.2. Já se chci rozvést

Na začátek je třeba poznamenat, že vy můžete požádat o rozvod **i tehdy, když s tím váš manžel/ka nesouhlasí**. Manžel/ka o tom dokonce ani nemusí vědět (*i když se to většinou nedoporučuje*). Lze se rozvést i tehdy, pokud je váš manžel **nezvěstný** nebo žije dlouhodobě v cizině neznámo kde (*v takovém případě mu soud ustanoví opatrovníka*). **Aby vás soud rozvedl, musíte jej přesvědčit o tom, že vaše manželské soužití je tak hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno, že nelze očekávat jeho obnovení.**

Nejdříve je třeba **sepsat žalobu o rozvod**, (*žaloba je jen formální název – ve skutečnosti nikoho nežalujete*) ve které věcně popíšete vývoj vašeho manželství od svatby až do současnosti. Uvedete tam, proč je vaše manželské soužití trvale, hluboce a nenapravitelně rozvráceno, v čem to spočívá, proč nelze očekávat jeho obnovení, případně další důvody, které vás k podání žaloby o rozvod vedou.

§ 687 – 691 OZ

Pokud váš manžel/ka porušuje některé ze svých manželských povinností, určitě to do žaloby napište a popište v čem a jak tyto povinnosti porušoval/a a porušuje. Co to jsou manželské povinnosti, stanoví přímo zákon. **Manželé jsou povinni** žít spolu, navzájem se uctívat, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti.

§ 755 OZ

Při volbě svých pracovních, studijních a podobných činností **je manžel povinen brát zřetel na zájem rodiny, druhého manžela, nezletilého dítěte, popřípadě dalších členů rodiny**. Manžel je také povinen sdělit druhému manželovi údaje o svých příjmech, o stavu svého jmění a o svých stávajících nebo uvažovaných pracovních, studijních a podobných činnostech.

V neposlední řadě by měl **každý z manželů přispívat na potřeby života rodiny a rodinné domácnosti** (*v níž spolu manželé žijí*) **podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná**. Manžel má povinnost přispívat na náklady své rodinné domácnosti dokonce i tehdy, když ji bez nějakého zvláštního důvodu opustí a přitom v domácnosti s druhým manželem (*opuštěným*) žije jejich společné dítě nebo dítě jednoho z nich.

Jestliže jsou u vás i další skutečnosti, které hovoří ve prospěch rozvodu, napište je do žaloby také (*určitě zde zmiňte např. alkoholismus, toxikomanií nebo gamblerství manžela/ky, pokud je to váš případ*). Na žalobu je třeba přilepit **kolek 2000 Kč a podat ji na soud**.

Nejen ze slušnosti ale i kvůli hladšímu průběhu rozvodu je vhodné oznámit nejprve vašemu protějšku, že se chcete rozvádět. Jestliže se to dozví až z doporučeného dopisu od soudu, většinou to situaci moc nepomůže. Také je dobré o vašem úmyslu říci dětem. Psychologové doporučují, aby jim to pokud možno řekli oba rodiče dohromady.

Celý **proces soudního řízení lze rozdělit do tří částí**, ve kterých soud:

- upraví poměry nezletilých dětí (*viz kapitola 4.2 Výživné dětí a kapitola 5 Péče o děti*)
- rozvede manželství
- rozdělí majetek, upraví bydlení a případně výživné manžela (*viz kapitoly 2, 3, 4.1*)

Nejdříve musí soud vyřešit výživu nezletilých dětí, které nenabýly plné svéprávnosti a péči o ně (jde o děti, kterým ještě nebylo 18 let a ani jako nezletilé neuzavřely manželství nebo jim soud ve zvláštním řízení nepřiznal svéprávnost). **Pak teprve může vaše manželství rozvést**. V průběhu rozvodu soud zjišťuje existenci rozvratu manželství a přitom zjišťuje jeho příčiny. Už ve druhé části (*v rozhodování o rozvodu*) může být rozdělen majetek. Rozdělení majetku ale není podmínkou rozvodu. Jestliže se majetek rozdělit nedaří, soud může manželství rozvést i bez toho a **majetek může být rozdělen později** (*až do 3 let po rozvodu*).

Pokud s rozhodnutím soudu nesouhlasíte, můžete se odvolat k soudu, jenž o rozvodu rozhodl (*poučení jak a kam se odvolat naleznete v rozhodnutí*). Odvolání je zpoplatněno částkou 2.000 Kč.

§ 755 odst. 3 OZ

1.4. Kdy nelze manželství rozvést?

Soud ze zákona nemůže rozvést vaše manželství, **pokud nemáte rozhodnutí o péči a výživném nezletilých dětí**.

Bud' se časem dohodnete sami mezi sebou avšak soud vám tuto dohodu musí schválit (*rozhodnutím soudu o schválení dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí*). Nebo se nemůžete dohodnout na úpravě poměrů nezletilých dětí a v tom případě na návrh jednoho z vás upraví soud poměry dětí sám (*každý z vás může podat vlastní návrh, ale soud se jím nemusí řídit*). Pak už tato překážka rozvodu nebrání.

§ 755 odst. 2 písm. a) OZ

Vaše manželství soud nerozvede ani tehdy, **když máte nezletilé děti a rozvod by byl v rozporu se zájmem těchto dětí**. Tento zájem musí být dán zvláštními důvody (*např. pokud by vaše nezletilé dítě bylo postižené nebo pokud by bylo nějak výrazně závislé na obou rodičích*).

Soud může jmenovat dítěti opatrovníka, který bude během soudního řízení hájit zájmy dítěte. Tento opatrovník by měl dobře poznat situaci dítěte i rodiny a při rozhodování soudu, zda manželství rozvést nebo ne, může jeho názor hrát zásadní roli. Pokud opatrovníka dítěti soud nejmenuje sám, můžete mu to navrhnout.

§ 755 odst. 2 písm. b) OZ

Soud také vaše manželství nerozvede, **když by byl rozvod v rozporu se zájmem manžela, který se na rozvratu manželství převážně nepodílel tím, že by porušoval své manželské povinnosti. Zároveň by tomuto manželu musela být rozvodem způsobena zvlášť závažná újma a ještě by zde musely být mimořádné okolnosti svědčící ve prospěch zachování manželství**. Všechny tři podmínky musí být splněny najednou. Tato překážka rozvodu nastane jen tehdy, když by se tento manžel rozvádět nechtěl. Pokud však žijete odděleně déle než tři roky, soud vaše manželství rozvede i kdyby byly všechny tři podmínky splněny.

Soud manželství nerozvede také tehdy, pokud zjistí, že **důvody pro rozvod napsané v žalobě nejsou pravdivé**.

2. MAJETKOVÉ VYPOŘÁDÁNÍ

§ 708 OZ

2.1. Jaký majetek je společný?

O co všechno se musíte dělit neboli co je společným majetkem obou manželů a co patří jen výlučně každému z vás? Laicky řečeno **je společné všechno to, co jste buďto jeden z vás nebo oba společně (dohromady) získali během manželství, a to včetně dluhů**. To, co jste získali před manželstvím nebo po rozvodu, společné není. Zákon o vašem společném majetku mluví jako o **společném jmění manželů** – je to to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů. Je to tedy všechno jmění (majetek a dluhy), co vlastní manželé společně (dohromady). O výjimkách (o tom, co do společného nepatří), se dočtete v podkapitole 2.2 Jaký majetek není společný.

Je nutno upozornit, že **občanský zákoník rozlišuje několik režimů pro správu společného jmění a pro to, co spadá a nespadá do společného jmění**. V této kapitole 2.1. se budeme zabývat zákonným režimem. Ten platí tehdy, pokud se sami manželé nedohodnou, že chtějí společné jmění upravit jinak, než jej upravuje zákon nebo společné jmění neupraví jinak svým rozhodnutím soud. Takže **pokud jste ohledně majetku se svým manželem neuzavírali žádné dohody nebo o vašem majetku nerozhodoval soud, řídíte se zákonným režimem**. Odlišnosti jsou popsány v kapitole 2.3.

2.1.1. Majetek

Společný majetek je **veškerý majetek, který jste buď vy sám/a osobně nabyli/a během manželství nebo jste jej během manželství nabyli oba společně**. To znamená, že to, co jeden z vás získal před vstupem do manželství, je výlučně jeho a společné to není.

§ 709 OZ

Příklad: Věra si během manželství s Pavlem koupila notebook a Pavlovi o tom neřekla. I když Pavel ani neví, jak se používá a nikdy jej neviděl, jde o společný majetek. Stejně tak je společným majetkem moped, který koupili společně, i když na něm

jezdí do práce jenom Pavel a Věra nemá řidičák. Gauč, co koupila Věra tři týdny před svatbou, je pouze její a společným majetkem není.

Občanský zákoník nyní výslovně stanoví, že **součástí společného jmění je i zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů.**

Příklad: Věra má svůj vlastní byt, který si koupila dávno před manželstvím. Když se však s Pavlem vzali, nastěhovala se k němu do rodinného domu. Volný byt od té doby pronajímá. Byt zůstává dále pouze Věřiným majetkem. Nájemné, které za něj dostává, je však součástí společného jmění manželů.

Příklad: Jindřich zdědil 1.000.000 korun. Peníze uložil na spořicí účet. Milion korun je výlučně Jindřichův, ale úroky, které z něj každý rok dostává, jsou ve společném jmění manželů.

Pokud jste se vy nebo váš manžel/ka stal/a v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva (i bytového), **náleží do společného jmění i podíl v této obchodní společnosti nebo družstvu (patří sem i tzv. „družstevní byt“).** Jestli jste však vy nebo váš manžel/ka tento podíl nabyli pouze do svého výlučného jmění, byl podíl od počátku výlučným majetkem jednoho z vás a není součástí společného jmění (*případy, kdy se tak stane, naleznete dále v podkapitole 2.1.1.*).

Příklad: František se oženil s Boženou. Půl roku po svatbě založil se svým kamarádem Zbyňkem firmu na čištění koberců. Obchod jim jde skvěle a mimo svého platu si František se Zbyňkem každý rok vyplácí ze společnosti tučný zisk. Jak Františkův plat, tak zisk z jeho podílu ve společnosti je součástí společného jmění manželů.

Společný majetek vlastníte společně a při vypořádání si jej rozdělíte. Jak si jej vypořádáte a jaké výjimky z tohoto pravidla existují, najdete v dalších podkapitolách.

2.1.2. Dluhy

Dluhy, jež jsou společné, jsou **všechny dluhy, které jste převzal/a buď pouze vy osobně nebo vy oba společně během trvání manželství**, ledaže je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny, pak společné nejsou.

§ 710 OZ

Dluhy, které jeden z vás získal před svatbou nebo po rozvodu, jsou pouze jeho, společné nejsou.

Společné dluhy se splácí společně podle toho, jak se spolu vypořádáte. Jak je vypořádáte a jaké výjimky z tohoto pravidla existují, najdete v dalších podkapitolách.

2.2. Jaký majetek není společný?

Co není společné neboli co nepatří do společného jmění manželů, a co se tedy nebude dělit? Opět **je důležité, kdy jste majetek nabyli (získali)**. Vše, co jste nabyli/a před svatbou nebo po rozvodu, patří pouze vám – není společné. Majetek (*i dluhy*), který jste nabyli/a během manželství tedy od okamžiku svatby až do okamžiku rozvodu, je až na výjimky společný. **Některý majetek, i když získaný za trvání manželství, nebude však společný nikdy.** Jde o majetek popsany v následujících podkapitolách.

***Příklad:** Robert si „pořídil družstevní byt“ (nabyli podíl v bytovém družstvu, se kterým se pojí nájemní právo k bytu). Po dvou letech spokojeného bydlení se oženil s Terezou. Při rozvodu chtěla Tereza 1/2 družstevního bytu. Podíl v družstvu ale Tereze nikdy nepatřil, ani po vzniku manželství. Tereze pouze vzniklo právo v bytě u Roberta bydlet. Nešlo a nejde o společný majetek, protože jej Robert nabyli před vznikem manželství. Proto se nebude při rozvodu dělit. Byt zůstává dále Robertovi.*

2.2.1. Majetek, který se nedělí

Nedělí se majetek (protože není společný), který jeden z vás získal během manželství jako:

- **dědictví/odkaz** – všechno co jste kdy zdědil/a, nebo nabyli/a odkazem vy osobně, ať už před svatbou, během manželství či po rozvodu zůstává vaše. Výjimka z tohoto pravidla by nastala, pokud by zemřelý projevil vůli, abyste dědil/a či nabyli/a odkazem majetek společně se svým manželem do společného jmění. Musel by však zemřít po 1. lednu 2014.

§ 709 odst. 1, § 3038 – 3040 OZ

***Příklad:** Po svatbě s Janem zemřeli Markétě rodiče. Jan s Markétou se nastěhovali (během manželství) do domu, který Markéta po rodičích zdědila. Nyní se rozvádí. Jan žije v prvním patře a Markéta v přízemí. Jan v majetkovém vypořádání požaduje, aby mu Markéta vydala 1/2 domu, ve kterém bydlí. Jelikož celý dům zdědila Markéta, není součástí společného jmění, i když jej zdědila za trvání manželství. Markéta tedy Janovi nemusí vydávat ani část domu. Může po*

něm naopak chtít, aby se vystěhoval nebo aby jí platil nájem. Pokud Jan nebude souhlasit, může Markéta požádat o pomoc exekutora.

- **dar** – všechno co jste kdy dostal/a darem vy osobně, ať už před svatbou, během manželství či po rozvodu zůstává vaše. Výjimka z tohoto pravidla by nastala, pokud by vám dárce daroval věc oběma dohromady do společného jmění. Muselo by se tak stát po 1. lednu 2014.

***Příklad:** Kdyby rodiče Markéty žili a dům jí během manželství darovali, můžeme výše uvedený příklad také použít.*

- **restituci** – všechno co jste kdy získal/a v restituci před svatbou, během manželství či po rozvodu, zůstává bez výjimky vaše.
- **majetek nabytý právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví (obdoba dřívějšího majetku nabytého z výlučných prostředků)** – jde hlavně o majetek, který jste si buď vy nebo váš manžel/ka koupila během manželství za peníze, které jste ušetřil/a před svatbou. K ušetřeným penězům jste ale nemohl/a použít ani korunu ze společných peněz. Pak by se totiž jednalo o společný majetek.

***Příklad:** Bořek si před svatbou koupil sportovní kabriolet. Po svatbě se jim však s Helenou narodilo dítě a kočárek se do kabrioletu nevešel. Bořek tedy auto prodal a za 150.000 Kč, které za něj dostal, koupil špičkový fotoaparát. Při rozvodu chtěla Helena vyplatit 1/2 hodnoty fotoaparátu. Fotoaparát ale nikdy nebyl součástí společného jmění, protože jej Bořek koupil za svůj vlastní majetek respektive za peníze, které za něj utřil (nabyl fotoaparát právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví – penězům za kabriolet). Peníze, které dostal za výlučně své auto, byly všechny jeho. Proto i s penězi, které mu po nákupu fotoaparátu zbyly, si mohl dělat, co chtěl. Třeba si za ně koupit další věci do svého výlučného majetku nebo je uložit.*

***Příklad:** Kdyby však fotoaparát stál 170.000 Kč, Bořek by musel přidat 20.000 Kč ze společného. Fotoaparát by tak byl celý společným majetkem.*

Ovšem pozor! **Jakýkoli zisk** z toho, co náleží výhradně vám nebo manželovi/manželce, je **součástí společného jmění** (viz podkapitola 2.1.1).

- **věci, které slouží osobní potřebě jednoho z manželů** – je to zejména oblečení a obuv, případně věci které jsou osobní a slouží jen vám nebo jen vašemu manželovi/manželce. Jejich hodnota nebo množství přitom nehrají roli. I když hodnota vašich osobních věcí je naprosto odlišná od hodnoty osobních věcí vašeho manžela/manželky.

- **náhradu za poškození zničení nebo ztrátu svého výlučného majetku** – jestliže dojde ke zničení, ztrátě nebo poškození výlučného majetku jednoho z vás a dostanete za to náhradu např. peníze od pojišťovny, pak tato náhrada (*peníze nebo třeba nová věc*) patří opět výlučně pouze tomu, komu majetek patřil.

Příklad: Vilém měl ve svém výlučném majetku automobil. Těsně před rozvodem došlo k nehodě a jediné co mohl Vilém po nehodě s autem udělat, bylo dát jej do šrotu. Dostal nějaké peníze za náhradní díly a potom dostal peníze od řidiče, který nehodu zavinil. Veškeré peníze, které takto získal za svůj zničený automobil, patří pouze jemu, a tudíž nejsou součástí společného jmění. Jarmila se svým nárokem na polovinu z těchto peněz neuspěla.

§ 710 OZ.

- **náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech** – přirozená práva jsou práva spojená s osobností člověka (*zejména je takto zákonem chráněn život, zdraví a důstojnost člověka, právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a projevy osobní povahy*). Pokud jeden z manželů obdrží náhradu za nemajetkovou újmu na některém z jeho přirozených práv, patří tato náhrada výlučně jemu. Typicky půjde o případy, kdy jeden z manželů vysoudí peněžitou náhradu za újmu vzniklou při ublížení na zdraví nebo při zásahu do osobnosti člověka (*např. pomluva, duševní útrapy, atd.*).

Příklad: Judita byla v noci napadena lupičem, který ji zlomil ruku. Díky utrpěnému šoku měla Judita dva měsíce problémy se spánkem. Lupič byl dopaden a byl odsouzen k náhradě újmy za zlomení ruky a dále dostala Judita peníze jako zadosťučinění za vzniklé útrapy a psychickou újmu. Tyto peníze patří pouze Juditě. Nejsou součástí společného jmění. Cokoli by si za ně Judita koupila, bylo by jejím výlučným majetkem a nebylo by to součástí společného jmění.

§ 19, § 81 a násl.,
§ 2956 a násl. OZ

- **podíl v obchodní společnosti nebo družstvu (i bytovém) pokud byl pořízen během manželství do výlučného vlastnictví** jednoho z vás některým ze způsobů uvedených výše (*dědictvím, darem, ze svých výlučných prostředků, za náhradu újmy, atd.*)

Tento majetek nikdy nebyl součástí společného jmění manželů, i když byl získán během manželství. Vždy byl a nadále zůstává pouze vaším majetkem nebo pouze majetkem vašeho manžela/manželky. Při majetkovém vypořádání se s ním nepočítá. **Ten druhý z vás nemá nárok ani na jakoukoli část tohoto majetku.**

2.2.2. Dluhy, které se nedělí

Dluhy vzniklé před svatbou a po rozvodu bude splácet ten, kdo je pořídil. Nejsou společné a nemohou se tedy dělit. **Z dluhů vzniklých během manželství se nedělí dluhy, které:**

- **se týkají majetku, jenž náleží výhradně vám nebo vašemu manželu/ce** – jsou to tedy dluhy, které jednomu z vás vznikly před svatbou nebo dluhy z výlučného majetku. Kdy se jedná o výlučný majetek jednoho z vás, je uvedeno v předešlé podkapitole.

Příklad: Koupil/a jste po svatbě byt ze svých výlučných prostředků. Tento byt tedy patří výlučně vám. Během rozvodového řízení praskla voda a vytopila sousedy. Sousedům vznikla škoda, kterou chtějí zaplatit po vlastníku bytu. Tento dluh se nebude počítat do společného jmění.

§ 708 odst. 2 § 716 – 730 07

- **převzal jeden z vás bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.** Souhlas druhého je jasný (*nemusí být písemný – ovšem písemný souhlas se lépe prokazuje*). Každodenní nebo běžné potřeby rodiny jsou různé a záleží na tom, jaké majetkové poměry a zvyklosti u vás panují. Obecně lze říci, že když bez souhlasu druhého převezmete nějaký výjimečný dluh za něco, co víceméně každodenně neděláte nebo za to, co vaše rodina běžně neužívá (*např. podepíšete směnku, koupíte automobil, atd.*), půjde o váš výhradní dluh, který nebude součástí společného jmění.

Příklad: Jiřina si objednala bez souhlasu manžela Jiřího předplatné časopisu Žena a život za 650 Kč. Takový dluh lze považovat za obstarávání běžných potřeb rodiny, takže je společný. Pak si ale objednala bez souhlasu Jiřího dovolenou na Mauricius za 80.000 Kč, na kterou má jet až v zimě. Faktura přišla během rozvodového řízení. Tento dluh určitě nespadá do každodenních nebo běžných potřeb rodiny, protože oba dohromady nosí domů 30.000 Kč měsíčně a u moře spolu nikdy nebyli. Při vypořádání majetku se tento dluh do společného počítat nebude a Jiřina si ho bude muset zaplatit sama.

Tyto dluhy nejsou součástí společného jmění manželů. Jsou pouze vaším dluhem nebo pouze dluhem vašeho manžela/manželky. Při majetkovém vypořádání se s ním nepočítá. **Ten druhý z vás nemusí takový dluh splácet, a to ani částečně.**

2.3. Zúžené/rozšířené společné jmění manželů

Právě jsme si popsali zásady, na kterých funguje společné jmění manželů. **Někdy se stává, že je společné jmění manželů (tedy to, co do něj patří) upraveno jinak. Potom tyto zásady ustupují a platí zvláštní úprava konkrétního manželství.** Jestli se to týká i vašeho manželství, to musíte vědět, protože vytvoření zvláštní úpravy vašeho společného majetku byste si musel/a během manželství všimnout.

Vaše majetkové poměry jste si mohli upravit odlišně smlouvou ve formě notářského zápisu. Jinými slovy jste se na úpravě vašeho společného majetku a dluhů museli spolu dohodnout. Buď jste si stanovili, že ve společném jmění je více (např. že do něj patří i zděděný dům) nebo méně (např. že byt koupený během manželství patří výlučně vám) nebo že do něj nepatří vůbec nic, a nebo že máte oddělená jmění. **Tuto dohodu pro vás musel sepsat notář.**

§ 742 OZ

Druhá možnost odlišné úpravy společného majetku nastává, jestliže **na návrh jednoho z vás soud svým rozhodnutím vaše společné jmění zrušil nebo zúžil jeho rozsah.** Toto zúžení provádí soud buď ze závažných důvodů (např. alkoholismu, gamblerství jednoho z vás) nebo z důvodu podnikání jednoho z vás. Opět je zřejmé, že byste si toho musel/a všimnout.

Pokud je vaše společné jmění manželů odlišné od běžného zákonného režimu, **bude se vypořádávat to, co je jako společné jmění manželů uvedeno v notářském zápise nebo v rozhodnutí soudu.** Vlastní vypořádání pak proběhne podle stejných zásad.

2.4. Zásady vypořádání společného jmění

Společné jmění manželů zaniká okamžikem zániku manželství. Z toho plyne, že až do doby, než nabude právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu vašeho manželství, se vše kolem majetku (co je společné, co není společné) řídí podle zásad uvedených výše. Jestli je ale na majetek jednoho z vás prohlášen konkurz nebo mu propadl majetek kvůli spáchání trestného činu, zaniklo vaše společné jmění okamžikem, kdy se tak stalo (tj. rozsudkem o propadnutí majetku nebo prohlášením konkurzu).

Pokud se spolu nedohodnete jinak nebo pokud neuběhly více než tři roky od rozvodu, **vychází se při vypořádání společného jmění z těchto zásad:**

- **podíly obou na vypořádávaném jmění (*společném majetku a dlužích*) jsou stejné** – při určování hodnoty majetku se vychází z ceny věci v době vypořádání a ze stavu věci v době zániku společného jmění. Tato zásada znamená také to, že i **vaše podíly na veškerých společných dlužích jsou stejné** a měli byste je splatit rovným dílem.
- **každý může požadovat, aby mu bylo uhrazeno to, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek** – pokud jste z peněz naspořených před svatbou přispěl/a po svatbě na nákup auta, můžete chtít tyto peníze proplatit ze společného jmění
- **každý nahradí to, co ze společného bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek** – typicky sem patří příklad, kdy si jeden z vás pořídil před svatbou byt na hypotéku a ta byla dál splácena během manželství. Všechny splátky zaplacené během manželství šly ze společného jmění. Celkovou částku, která tak byla zaplacená během trvání manželství by ten, komu se byt splácel, měl uhradit do společného jmění a později by se tato částka měla vypořádat (*pokud bude společné jmění děleno napůl, měl by vlastník bytu manželovi vyplatit polovinu hodnoty splátek zaplacených během manželství*).
- **přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí**
- **přihlédne se k tomu, kdo se jak staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost**
- **přihlédne se k tomu, kdo se jak zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění** – tato zásada spolu s předchozími dvěma zásadami ve své podstatě praví, že není možné při vypořádání společného jmění zohlednit pouze výdělečnou činnost manžela, aniž by se přihlédlo k péči o děti a domácnost. Tato hlediska se naopak považují za srovnatelná.

To jsou jen hlavní zásady, jak je jmenuje zákon. **Jestliže se ale najde nějaká další okolnost, která se zdá pro vypořádání důležitá, není důvod, proč k ní nepřihlédnout.** Jako příklad se často uvádí nemoc jednoho z vás, společenské zařazení, osobní záliby a koníčky (*např. není důvod, aby manželce připadla sada golfových holí, když nikdy na golfu nebyla a manžel je vášnivý golfista*), povolání (*např. když*

*budete geologem, je logické, že sbírka nerostů, které jste nasbíral/a během manželství, by měla připadnout vám a ne manželovi), péče o větší počet dětí atd. **Příčina rozvodu není kritériem pro vypořádání!***

Hodnota toho, co bylo z výhradního majetku jednoho z vás vynaloženo do společného nebo naopak, co ze společného šlo do výhradního majetku jednoho z vás, **se pro potřeby vypořádání snižuje nebo zvyšuje podle toho, jak se od doby, co byl majetek vynaložen, až do současnosti, hodnota tohoto majetku zvýšila nebo snížila.**

***Příklad:** Oldřich s Boženou koupili během manželství byt. Byt stál 500.000 Kč. Oldřich přispěl na byt 250.000 a 250.000 uspořili oba společně během manželství. Po deseti letech se oba rozvádí. Během rozvodového řízení zjistili, že byt má nyní hodnotu 1,5 milionu korun, tedy 3x vyšší než když jej kupovali. Byt tehdy kupovali napůl z Oldřichových peněz a napůl ze společného jmění. Oldřich má právo, aby mu bylo nahrazeno to, co dal ze svého (250.000) na společný majetek (byt). Na společný majetek dal sice jen 250.000, ale byt má dnes 3x vyšší hodnotu. Oldřich má právo, aby mu ze společného jmění bylo uhrazeno 750.000 Kč.*

Všechny zásady platí společně, vzájemně se prolínají, ale v jednotlivých případech může jedna převažovat nad druhou. Každý případ je třeba posuzovat samostatně podle jeho specifických podmínek. Může např. dojít k odklonu od zásady rovnosti podílů s ohledem na potřeby nezletilých dětí. Soud může vypořádat jednotlivé věci společného jmění podle jejich povahy, určení a životnosti. Bere také ohled na to, jestli konkrétní věc může být užívána i jinými osobami, případně zda bude a po jak dlouhou dobu užívána dětmi (jinak se bude posuzovat, komu připadne kočárek, komu piáno).

***Příklad:** Magdě svěřil soud do výchovy její dvě nezletilé dcery na jejich žádost. Magda žila i s dcerami v družstevním bytě, který si pořídili společně s Albertem během manželství. Byt tedy byl součástí společného jmění. Albert se domáhal toho, aby mu Magda vyplatila 1/2 hodnoty družstevního bytu, podle zásady, že podíly obou na společném majetku jsou stejné. Magda s tím nesouhlasila, protože v bytě bydlí i obě dcery a zajištění jejich potřeb leží především na ní. Albertovi totiž soud určil s ohledem na jeho majetkové poměry jen nízké výživné. Oba se nedokázali dohodnout, takže musel rozhodnout soud. Ten určil, že zásada zájmu nezletilých dětí může být okolností vedoucí k nerovnosti podílů. Magda tak podle rozhodnutí soudu nemusela vyplatit Albertovi 1/2 hodnoty bytu, ale jen menší část.*

Příklad: Příklad: Tomáš je majitel prosperující společnosti. Požadoval, aby mu soud přiznal větší podíl na majetku než Lenka, kvůli tomu, že se více zasloužil o nabytí a udržení společného jmění (dal do toho více peněz). Soud to ale odmítl z toho důvodu, že Lenka své schopnosti a možnosti nevyužívala k vytváření majetku, ale starala se mezitím o rodinu, pečovala o děti a obstarávala společnou domácnost. Jejich podíly se vypořádaly stejně. Kdyby ale Lenka neplnila řádně své povinnosti, Tomáš by patrně uspěl.

2.5. Dohodneme se na vypořádání

Ideální situace nastane, když se oba dva na vypořádání svého společného jmění dohodnete. To znamená, že vy sami si stanovíte, co komu připadne za majetek a kdo bude splácet které dluhy. Výhodou zde je, že si **vypořádání upravujete sami vy dva a soud vám do toho nemluví**. Nejzazší termín pro uzavření dohody je do tří let od rozvodu. *(Jinak postupujte podle podkapitoly 2.6.3.).*

§ 738, 739 OZ

Dohoda musí být písemná, pokud ji uzavřete ještě během trvání manželství, nebo když vypořádáváte nemovitost. Jinak stačí dohoda ústní. I tak lze ale doporučit uzavření písemné dohody, aby nemohlo v budoucnu dojít k jejímu zpochybnění. V každém případě jste ze zákona povinni jeden druhému na žádost vydat písemné potvrzení o tom, jak jste se vypořádali.

Uzavřeli jste tedy dohodu o vypořádání společného jmění manželů. Je možné, že jste schopni se dohodnout na vypořádání jen některého majetku nebo některých dluhů ze společného jmění. I tak je tato částečná dohoda platná. Jen vám stále ještě bude zbývat k vypořádání zbytek společného jmění.

V případě, že si to z ničeho nic jeden z vás rozmyslí a bude chtít vypořádání provést jinak, než jak jste stanovili v dohodě, má smůlu. Co je psáno, to je dáno. O prosazení dohody můžete požádat soud. Pokud byste se ale chtěli dohodnout jinak oba dva, je možné nahradit starou dohodu novou dohodou.

Dohoda má vždy účinky ke dni zániku společného jmění (k okamžiku právní moci soudního rozhodnutí o tom, že se manželství rozvádí). Jestliže však vaše dohoda zahrnuje i nemovitosti, nabývá účinků v části, co se týká těchto nemovitostí, až vkladem dohody do

katastru nemovitostí. To znamená, že i když je dohoda podepsaná, musíte ji ještě vložit na katastr nemovitostí. Kde je katastrální úřad, jak se to dělá a vzor k vyplnění návrhu na vklad naleznete na stránkách katastrálního úřadu www.cuzk.cz

Práva třetích osob (věřitelů) nesmí být vaší dohodou dotčena, jinak by byla vůči nim neúčinná. Takže pokud byste se dohodli tak, že by věřitel nemohl dostat své peníze, pro věřitele jakoby vaše dohoda neexistovala. To by mohlo nastat například tehdy, když se domluvíte, že splácení půjčky přebírá váš manžel, ale ten ji splácet nebude a váš věřitel se na něm ničeho nedomůže. Pak by mohl věřitel chtít, abyste dluh splatil/a vy, přestože jste se v dohodě o vypořádání dohodli jinak. Nemohl/a byste pak věřiteli argumentovat, že tak je to stanoveno v dohodě, že vás se to netýká a nezaplatit mu, co by po vás chtěl.

Dohodu musíte oba dva uzavřít dobrovolně! Když by dohoda nebyla uzavřena dobrovolně, ale jeden z vás by na druhého činil nátlak, pod kterým by ji ten druhý uzavřel, mohl by se ten, na kterého byl vyvíjen nátlak, obrátit na soud se žalobou o určení neplatnosti dohody. Dohoda musí být totiž oběma učiněna svobodně, vážně, určitě a srozumitelně.

§ 737 OZ

§ 587 OZ

2.6. Nedohodneme se na vypořádání

Jestliže se nemůžete dohodnout na vypořádání, jsou zde v podstatě **tři možnosti, jak dál**:

2.6.1. O vypořádání rozhodne soud

Aby soud rozhodl o vypořádání vašeho společného jmění, **musí mu to někdo z vás nejprve navrhnout**. Jeden z vás sepíše návrh na vypořádání společného jmění manželů a tento návrh podá na soud. V návrhu výslovně popíše, **jaký majetek přesně a to včetně dluhů se má vypořádat a jak** si vypořádání představuje (*měl by mít přitom na paměti zásady vypořádání*).

§ 740 OZ

Soud potom zašle tento návrh druhému z vás a vyzve jej, **aby se k návrhu vyjádřil**. Ve vyjádření může ten druhý z vás napsat, že s takovým návrhem nesouhlasí a že navrhuje, aby se společné jmění vypořádalo jinak (*ve vyjádření výslovně popíše, co by mělo být jinak a proč a jak si vypořádání představuje on a proč*). Většinou se pak oba manželé potkají na soudním jednání, kde se soudem o svých návrzích diskutují.

Soud o návrhu rozhodne a vaše společné jmění vypořádá. Při rozhodování se bude řídit zásadami pro vypořádání (*jsou popsány o dvě podkapitoly výše*). Soud bude rozhodovat podle stavu, který existoval při zániku manželství. **Proti rozhodnutí soudu se může každý z vás odvolat** (*poučení jak a kam se odvolat naleznete v rozhodnutí*).

Když mezi sebou neuzavřete dohodu o vypořádání a nikdo z vás soudu nenavrhne, jak by mělo vypořádání vypadat, nic se nestane. Po třech letech od rozvodu se vaše společné jmění vypořádá automaticky na základě zákona. (*jak, to je popsáno níže*)

Pokud byste chtěli **vzít návrh na vypořádání zpět** (*ten z vás, co jej podal*) a dohodnout se sami, je to možné pouze tehdy, když se zpětvzetím bude souhlasit i ten z vás, co návrh na soud nepodal. Také je možné v rámci soudního řízení uzavřít soudní smír.

2.6.2. Dohodneme se, ale nějaký čas nám to bude trvat

Manželství je už rozvedeno a vy stále nejste dohodnuti na vypořádání společného jmění. Vaše společné jmění zaniklo okamžikem, kdy nabyl právní moci rozsudek o rozvodu. Od té doby se nijak nerozšiřuje ani nezmenšuje. Cokoli jste koupili po rozvodu, už do společného jmění nepatří. **Stále ale pracujete na společné dohodě.** Jakmile se dohodnete na vypořádání, postupujte podle podkapitoly 2.5. Tím své společné jmění vypořádáte.

Když zjistíte, že se na vypořádání nedohodnete a ani to nevypadá, že byste byli schopni se dohodnout v budoucnu, **můžete stále podat na soud návrh na vypořádání společného jmění.** Potom postupujte podle kapitoly 2.6.1. **Nejzazší doba pro podání návrhu je tři roky** od nabytí právní moci rozsudku o rozvodu. Když to nestihnete, postupujte podle kapitoly 2.6.3.

2.6.3. Na vypořádání se nedohodneme ani do tří let

Nedokázali jste se dohodnout na vypořádání společného jmění ani nikdo z vás nepodal návrh na vypořádání k soudu a uplynuly tři roky od rozvodu (od právní moci rozsudku). Tehdy nastupuje vypořádání podle zákona. **Zákon určuje, komu ze společného jmění co patří a kdo má jaké dluhy.** Už se nemůžete dohodnout jinak (*dohodnout se můžete vždy, ale už to nebude vypořádání ale např. darování nebo koupě*). V případě, že by někdo vaše vlastnictví zpochybnil, odkážete na zákon a uplynulé tři roky. Společný majetek je tedy rozdělen a platí, že jste se vypořádali takto:

§ 741 OZ

- a) **hmotné věci movité** – jsou ve vlastnictví toho, kdo z vás je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako jejich vlastník užívá.

Příklad: Auto, které užíváte výlučně vy, patří vám. Pohovka a pračka, co má váš manžel/ka ve svém bytě patří jemu/jí. Ale auto, které používáte oba střídavě, v této skupině vypořádáno nebude.

- b) **ostatní hmotné věci movité** (všechny ostatní hmotné movité věci než ty, co užívá výlučně jeden z vás) **a věci nemovité** – jsou v podílovém spoluvlastnictví vás obou. Každý máte stejný podíl, tedy vlastníte je napůl.

Příklad: Hana s Robertem během manželství koupili dům za 2 miliony korun. Robert se hned po rozvodu odstěhoval a žije nyní s Madlou u ní v bytě. Dům teď patří z 1/2 Haně a z 1/2 Robertovi (jedná se o tzv. ideální poloviny, takže každý vlastní obrazně 1/2 každé cihly. Není to tak, že by např. jedno patro patřilo jednomu a přízemí druhému, i kdyby se dohodli, že

v domě budou takto žít. Oběma patří 1/2 domu takže i 1/2 z každé části domu.). Oba mají právo na užívání domu jako spoluvlastníci, ale i povinnost o dům pečovat. Náklady na opravy a údržbu by oba měli hradit napůl.

- c) **ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy** – náleží oběma z vás a vaše podíly jsou stejné (*patří sem i družstevní podíl, se kterým je spojeno právo nájmu bytu – byli byste jeho spoluvlastníky*).

Příklad: Pokud by si na dům Hana s Robertem vzali hypotéku, z které by nyní zbývalo doplatit 1 milion korun, měli by bance Robert i Hana platit každý 1/2 splátek (Robertovi zbývá doplatit 500.000 Kč a Haně také 500.000 Kč). Kdyby se Robert rozhodl bance nic neplatit, může banka chtít celou splátku po Haně (a naopak). Hana by pak mohla to, co zaplatila bance za Roberta, po Robertovi vymáhat a to i s pomocí exekutora.

3. BYDLENÍ

3.1. Na bydlení se dohodneme

Pokud jste schopni se dohodnout, kdo z vás bude kde bydlet, jste v ideální situaci. Občanský zákoník vám dává volnost dohodnout se jakkoli chcete.

Zabývat se oficiálně v nějaké dohodě úpravou bydlení po dobu po rozvodu je nutné **pouze v případě, že jste se oba dohodli na rozvodu a chcete se rozvést tzv. dohodou** (viz kapitola 1.2.). V takovém případě musíte soudu předložit smlouvu s úředně ověřenými podpisy, ve které upravujete práva a povinnosti společného bydlení. Jak si je upravíte, je na vás. Jestli každý bydlíte jinde, napíšete do smlouvy, že každý bydlíte jinde, takže společné bydlení nemáte ani práva a povinnosti, které by ze společného bydlení mohly vyplývat. Tím je vše vyřešeno. Samozřejmě nic nebrání tomu, abyste dohodu o úpravě bydlení uzavřeli, i když o rozvodu vedete spor před soudem.

3.2. Na bydlení se nemůžeme dohodnout

Jestliže se nemůžete dohodnout na bydlení a vaše manželství již bylo rozvedeno, rozhodne na návrh jednoho z vás o vašem bydlení soud. Jak rozhodne, však záleží především na tom, jaké právo k bytu nebo domu, ve kterém společně bydlíte, jste měli během manželství.

3.2.1. Máme stejné nebo společné právo k bytu nebo domu

O stejné právo bydlení se jedná tehdy, jestliže oba z vás máte k nemovitosti, ve které bydlíte, stejné právo. **Typicky to bude vlastnické právo k nemovitosti** - například dům, který jste nabyli během manželství do společného jmění. Oba z vás jej vlastníte a každý z vás máte stejné právo jej užívat i bydlet v něm. To platí i pro případy, kdy budete mít ve společném jmění družstevní podíl k bytu (*když jste jej nabyli společně nebo jeden z vás během manželství a nedohodli se jinak*) ve kterém bydlíte.

O společné právo půjde tehdy, když oba užíváte nemovitost k bydlení na základě společného práva – **např. společné nájemní právo** k bytu nebo domu, ve kterém máte rodinnou domácnost. Společné nájemní právo vzniklo tím, že jste během manželství uzavřeli nájemní smlouvu. Vzniklo také uzavřením manželství, jestli bydlíte tam, kde byl jeden z vás před manželstvím v nájmu.

§ 768 OZ

Nemůžete-li se dohodnout a máte k domu nebo bytu, ve kterém se nacházela vaše rodinná domácnost stejné nebo společné právo, **rozhodne soud o tom, kterému z vás toto právo zruší a kdo se má odstěhovat**. Soudu musí nejprve jeden z vás navrhnout, aby takto rozhodl, tedy napsat žalobu o zrušení práva bývalého manžela k domu nebo bytu. Soud **zruší právo toho z vás, na kterém lze spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil**. Rozhoduje podle okolností případu a přihlídně zejména k tomu, kterému z vás byla svěřena péče o nezletilé dítě, ale např. i ke stanovisku pronajímatele a k dalším skutečnostem. Je proto důležité do návrhu napsat argumenty, proč by soud měl zrušit právo bydlení právě vašemu manželovi/ce.

Tomu z vás, kdo bude muset obydlí opustit, může **soud přiznat náhradu za ztrátu práva bydlení**. Způsob náhrady může být různý např. jednorázová finanční kompenzace, příspěvek na bydlení, zajištění náhradního bydlení (*tím se rozumí i předložení nabídky volných bytů*

od realitních kanceláří nebo serverů k výběru a k sjednání nájmu) nebo kombinace. Opět záleží na okolnostech. Pokud to vypadá, že **se budete muset odstěhovat vy, je dobré o tom vědět a náhradu za opuštění bydlení požadovat**. Pokud vy zůstáváte v bytě nebo domě, je dobré počítat s tím, že se může stát, že budete muset za své samostatné bydlení dát nějakou protihodnotu.

Jestliže bydlíte v nájmu, vše je jasné. Když ale bydlíte **v nemovitosti, která je ve vašem společném jmění nebo spoluvlastnictví** a nemůžete se dohodnout ani na vypořádání ani na bydlení, **řešení tak jasné není**. Přestože to ze zákona není zcela zřejmé, **může soud zrušit nejen právo bydlení, ale i vlastnické právo k bytu nebo domu**. Za to by měl samozřejmě stanovit tomu z vás, který zůstává, aby zaplatil opouštějícímu manželovi kompenzaci ve výši tržní hodnoty části nemovitosti, která mu patřila. Na to je třeba pamatovat v žalobě.

I kdyby soud rozhodl, že se musíte odstěhovat vy, poskytuje vám občanský zákoník ochranu. Nemusíte opustit byt nebo dům, dokud vám manžel/ka nezajistí náhradní bydlení! Tato ochrana není časově omezena, Pouze v případě, že by vám soud náhradu za ztrátu práva bydlení nepřiznal, měl/a byste právo bydlet nadále v domě nebo bytě nejdéle jeden rok. Stejně pravidlo by pochopitelně platilo, když by soud rozhodl, že se musí odstěhovat váš manžel/vaše manželka.

Pokud jste to vy, kdo se musí vystěhovat a byla vám svěřena péče o nezletilé nebo nezaopatřené dítě, můžete soudu navrhnout, aby založil ve váš prospěch právo bydlení v domě nebo bytě, kde jste dosud měli rodinnou domácnost. To lze stanovit nejdéle do té doby, než dítě nabude schopnosti se trvale a samo žít. Tím by vám opět vzniklo právo bydlení ve vašem dřívějším společném obydlí. Za to byste však měl/a platit úplatu srovnatelnou s nájmem v místě obvyklým. Toto pravidlo bude stejně tak platit, když by soud rozhodl, že se musí odstěhovat váš/vaše manžel/ka.

§ 678 odst. 2 OZ

3.2.2. Nemáme stejné nebo společné právo k bytu nebo domu

Stejné nebo společné právo k bytu nebo domu nemáte tehdy, **když jeden z vás má takové právo silnější než druhý. Typicky půjde o případy, kdy jeden z vás je výlučným vlastníkem nemovitosti, ve které bydlíte a druhému vzniklo uzavřením manželství pouze právo bydlení v této nemovitosti a nevlastní ji.**

Také sem spadají případy, kdy byste bydleli například v domě vašich rodičů. Vy byste tam měl/a pouze právo bydlet (*dané například svolením rodičů*), a váš manžel /ka by tam měl právo bydlení (*slabší*) odvozené od vašeho práva bydlení (*silnějšího*) právě jen kvůli tomu, že jste manželé. Obdobně sem spadá případ, **kdy družstevní podíl k bytu není součástí společného jmění** (*když jeden z vás nabyt družstevní podíl ještě před manželstvím nebo se stal během manželství jeho výlučným vlastníkem*).

Jestliže toto je váš případ a nemůžete se na bydlení dohodnout, **může ten z vás, co má silnější právo bydlení** (*např. vlastník*) **žádat manžela/manželku, aby se vystěhoval/a. Je-li to marné, může požádat soud, aby rozhodl, že manžel je povinen se vystěhovat.**

§ 756975300Z

Kdo se musí vystěhovat a má v péči nezletilé nebo nezaopatřené dítě, může soudu navrhnout, aby založil v jeho prospěch právo bydlení v domě nebo bytě, kde jste dosud měli rodinnou domácnost. To lze stanovit nejdéle do té doby, než dítě nabude schopnosti se trvale a samo žít. Mohl by tak opět bydlet v dřívějším společném bytě nebo domě. Za takové věcné břemeno by však měl platit úplatu srovnatelnou s nájemným v místě obvyklým.

3.3. Ochrana proti domácímu násilí

Ať už jste rozvedení nebo stále ještě manželé, avšak žijete spolu, stanoví vám zákon ochranu proti domácímu násilí. **Domácí násilí může být buď tělesné, nebo duševní.** Určitě je dobré vše řešit ve spolupráci s policií. **Jestliže jde o dlouhodobější jev, poskytne vám ochranu i občanský zákoník.** Představme si, že jste se stal/a objektem domácího násilí vy. **Pokud se stane další společné bydlení s vaším manželem/manželkou pro vás nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči vám nebo jinému, kdo s vámi**

v domácnosti žije (např. dítěti, vaší matce) **můžete navrhnout soudu, aby vašemu manželovi/manželce zakázal nebo omezil bydlení v domě nebo bytě, kde máte domácnost.**

Soud tak může rozhodnout **na dobu nejdéle šesti měsíců**. Může tak rozhodnout i opakovaně. **Návrh** na vyloučení nebo omezení práva jednoho z vás v domě nebo bytě bydlet **může soudu podat kdokoli, kdo s vámi žije ve společné domácnosti.**

Jak se bránit proti domácímu násilí: -

- pokud se stanete obětí domácího násilí, nestyďte se požádat o pomoc policii
- více informací jak postupovat najdete např. na:
<http://nasili.unas.cz/>

§ 760 – 761 OZ

4. VÝŽIVNÉ

4.1. Výživné manžela

4.1.1. Výživné rozvedeného manžela

V některých výjimečných případech **můžete od manžela/ky požadovat výživné i pro sebe** (*tato kapitola je napsaná tak, jako byste chtěl/a, aby výživné bylo přiznáno vám*). Je to možné tehdy **pokud:**

- **se nejste schopen/a sám/sama živit** - taková situace může nastat např. kvůli vašemu zdravotnímu stavu, věku, péči o malé dítě, péči o dítě, které vyžaduje speciální péči, nebo nemůžete sehnat práci přesto, že se skutečně snažíte, atd.
- **tato vaše neschopnost má původ v manželství nebo v souvislosti s ním**

- **Ize výživné na vašem manželovi/manželce spravedlivě požadovat** – zejména s ohledem na váš věk nebo zdravotní stav v době rozvodu. Pečujete-li po rozvodu o společné dítě, bude rozhodující váš věk nebo zdravotní stav v době, kdy péče o toto dítě skončila.
- **výživné nelze přiznat, bylo-li by to v rozporu s dobrými mravy**

Tehdy **můžete žádat, aby vám manžel/ka platil/a výživné. Rozsah vyživovací povinnosti (kolik na výživném) a způsob poskytování výživného (zda v penězích a jak často a kam výživné posílat)** byste si měli dohodnout sami. **Pokud se nedohodnete, můžete navrhnout, aby o vyživovací povinnosti vašeho manžela/ky rozhodl soud.**

Podání návrhu je osvobozeno od soudního poplatku. **Soud potom rozhodne, jestli je manžel povinen vám platit výživné, jak vysoké a po jakou dobu.** Ze zákona není doba vyživovací povinnosti nijak omezena. V návrhu (*žalobě*) požadujte, aby soud určil manželovi/ce povinnost platit výživné ode dne podání žaloby.

Soud při rozhodování o výživném a o jeho výši vezme v úvahu:

- **jak dlouho manželství trvalo** – například budete těžko uplatňovat jako zdravý mladý člověk výživné po půl roce trvání manželství
- **jak dlouho je manželství rozvedeno** – čím déle od rozvodu budete požadovat výživné, tím hůře se vám bude argumentovat, proč jej máte dostávat
- **pokud jste si neopatřil/a přiměřené zaměstnání, přestože vám v tom nic nebránilo** – například těžko odůvodníte, že by vám měl manžel/ka platit výživné, když odmítnete tři práce během půl roku jen proto, že se vám nechce pracovat
- **jestli jste si mohl/a výživu zajistit řádným hospodařením se svým majetkem** – nebude například jednoduché odůvodnit, proč by vám měl manžel/ka platit výživné, když jste kvůli svému marnotratnému způsobu života ztratil/a značný majetek nebo pokud máte přiměřený příjem avšak neodůvodněně nepřiměřené výdaje
- **jestli jste se podílel/a na péči o domácnost za trvání manželství** – zejména pokud jste péči o domácnost věnoval/a tolik času, že vám nezbyval čas na vlastní pracovní praxi či na zvyšování vlastní pracovní kvalifikace

§ 11 odst. 2 písm. c) ZoSP

- **zda jste se nedopustil/a vůči manželovi nebo osobě mu blízké nějakého činu podobného trestnému činu**
- **jestli je dán jiný obdobně závažný důvod** pro stanovení výživného

Dále jsou pro určení rozsahu výživného (jak vysoké má výživné být) rozhodné:

§ 910 OZ

- **vaše odůvodněné potřeby** – pokud je zde důvod, aby vám bylo přiznáno výživné, mělo by být tak vysoké, aby s jeho přispěním byly zajištěny vaše běžné životní potřeby: bydlení, strava, ošacení a další potřeby podle vaší osobní situace (*věku, zdravotního stavu, atd.*)
- **vaše majetkové poměry**
- **majetkové poměry vašeho manžela/manželky**
- **schopnosti a možnosti vašeho manžela/manželky poskytovat výživné** - musí být schopen v první řadě zajišťovat životní potřeby sám sobě. Pokud schopen je a má schopnosti, možnosti a majetkové poměry, aby přispíval i vám (*je na tom finančně tak, že vám může přispívat*), pak můžete žádat, aby vám podle toho přispíval.

§ 761 OZ

Pokud vám výživné nebylo přiznáno, vaše životní potřeby nejsou zajištěny a nutně potřebujete pomoc, můžete o ni **požádat své příbuzné** v tomto pořadí: rodiče, prarodiče, děti, blízcí, vzdálenější příbuzní. Vyživovací povinnost je stanovena zákonem.

4.1.2. Odbytné

Když vám manžel/ka **poskytne jednorázovou částku** místo výživného, pak vám již výživné platit nemusí. Lze doporučit, abyste dohodu o poskytnutí této částky sepsali. Protože se zde jedná o dohodu a na dohodě se vždy musí smluvit obě strany, záleží jen na vás, jestli tuto variantu přijmete nebo ne a o jak vysokou částku půjde. Když nesouhlasíte a pro manžela nepřichází jiná varianta v úvahu, můžete o stanovení výživného požádat soud podle kapitoly 4.1.1. nebo 4.1.3.

§ 762 OZ

Dobře si spočítejte, jestli je nabízená částka dost vysoká. V této kapitole najdete, podle čeho rozhoduje soud o výživném. Zkuste si tedy spočítat pravděpodobnou měsíční částku, kterou by vám soud mohl přisoudit. **Výhodou dohody o odbytném je** určitě to, že

dostanete více peněz najednou, ale i to, že víte, kolik peněz dostanete. Pokud bude o vašem návrhu na určení výživného rozhodovat soud, nikdy nevíte, jak nakonec rozhodne.

4.1.3. Výživné za závažnou újmu

Pokud jste rozvrat manželství převážně nezapříčinil/a nebo jste s rozvodem nesouhlasil/a a byla vám rozvodem způsobena závažná újma, máte právo na výživné.

První situace nastane jinými slovy tehdy, když vy jste v manželství dělal/a víceméně vše tak, jak se to dělat má a přesto váš manžel/vaše manželka zavinil/a rozvod a to vám způsobilo újmu. To je třeba situace, když si manžel našel milenkou, přestože jste se vzorně starala o domácnost a děti, zůstala jste kvůli rodině v domácnosti a nyní díky tomu nemáte žádnou práci. **Návrh na rozvod jste klidně mohl/a podat vy.** Důležité je, že vy jste rozvrat převážně nezapříčinil/a a byla vám způsobena závažná újma.

Druhá situace může nastat tehdy, pokud s rozvodem nesouhlasíte a byla vám rozvodem způsobena závažná újma. Nárok na výživné nevyklučuje předem to, jestli jste zapříčinil/a rozvrat převážně vy (*např. jednorázovou nevěrou*). Důležitý je váš nesouhlas s rozvodem a hlavně to, že vám tím byla způsobena závažná újma.

Zákon počítá s tím, že se na výživném (jak vysoké a jak často) domluvíte sami. Jestli se však nebudete schopni dohodnout, můžete navrhnout soudu, aby stanovil vašemu manželovi/manželce vyživovací povinnost on. Rozhodující kritérium pro výši výživného bude závažnost vaší újmy. **Můžete soudu navrhnout, aby stanovil vyživovací povinnost dokonce i v takovém rozsahu, abyste měli s manželem/manželkou v zásadě stejnou životní úroveň.** Zjednodušeně řečeno, můžete chtít tolik, na co byste měl/a nárok, kdybyste nadále byli manželé nebo ještě jinak, měli byste mít oba stejně peněz.

Nezáleží zde ani na tom, zda jste schopni/schopna se živit sám/a. Pokud jsou splněny podmínky, může vám soud výživné přiznat. To znamená, že může, ale nemusí. Záleží na rozhodnutí soudu. Aby vám soud mohl přiznat tento druh výživného, musíte **podat návrh na stanovení výživného k soudu.** Podání návrhu je osvobozeno od soudního poplatku. Soud potom rozhodne, jestli je manžel povinen vám platit výživné, jak vysoké a po jakou dobu. Závěrem je třeba říci, že **tento druh výživného nepřisuzují soudy moc často.**

Na výživné budete mít právo pouze po dobu okolnostem přiměřenou nejdéle však po dobu tří let po rozvodu. Poté však můžete po manželovi požadovat „standardní“ výživné (podle podkapitoly 4.1.1.). Pokud splňujete podmínky pro jeho přiznání a s manželem se na výživném nedohodnete, můžete požádat soud (opět dle podkapitoly 4.1.1.), aby rozhodl o vyživovací povinnosti a aby vám přiznal výživné ode dne podání žaloby.

Pokud se stalo, že **jste se vůči vašemu manželovi/vaší manželce dopustil/a domácího násilí, nemáte právo na výživné za způsobenou újmu**, i když jinak všechny podmínky pro přiznání výživného splňujete. Je třeba upozornit, že domácím násilím se rozumí to, pokud se stane další společné bydlení pro jednoho z vás **nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí** vůči němu od druhého z vás.

4.1.4. Některé aspekty výživného a jeho ukončení

Při stanovování výživného musí soud zjistit, jaké jsou příjmy vás obou. Těžko by jinak mohl určit, jaké jsou vaše majetkové poměry a poměry vašeho manžela/ky a těžko by stanovoval výši výživného. Je vhodné mít v ruce důkazy, které by prokazovaly skutečnou výši příjmů vašeho manžela. Soud si nakonec může důkazy opatřit sám, ale musíte mu je navrhnout.

§ 913 odst. 2 OZ

Před soudem však nesmíte uvádět, že máte nižší příjmy, než opravdu máte a ani se nesmíte bez důležitého důvodu vzdát výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu. **Soud tyto majetkové okolnosti zkoumá.** Jinými slovy nemůžete se úmyslně dostávat do takové situace, abyste dostal/a od manžela výživné.

To platí ale i opačně. Pokud chcete po manželovi výživné, **nemůže se vyhnout povinnosti platit vám jej tím, že by úmyslně snížil své příjmy.** Pokud bude u soudu tvrdit, že má nižší příjmy než ve skutečnosti, je vhodné mít v ruce důkazy, které by prokazovaly skutečnou výši jeho příjmů.

Soud výživné neurčí, pokud by to bylo v rozporu s dobrými mravy. To znamená tehdy, když se vyživovaný manžel chová nebo v minulosti choval proti dobrým mravům jak obecně tak vůči druhému manželovi. To připadá v úvahu například tehdy, když by byla velká pravděpodobnost, že zaplacené výživné skončí ve výherních automatech nebo bude utraceno za alkohol nebo drogy, ale také

tehdy když vůči druhému manželovi projevoval násilí nebo mu škodí v občanském životě atd. Proti dobrým mravům by bylo patrně i to, když by manžel chtěl výživné po bývalém manželovi, zatímco již vede společnou domácnost s novým partnerem.

Právo na výživné vám zanikne, když uzavřete nové manželství nebo registrované partnerství. Zanikne také tehdy, **když vám bylo poskytnuto odbytné**. V případě výživného za způsobenou újmu vám na něj zanikne právo nejpozději do tří let od rozvodu.

Písemnou dohodu o výživném s ověřenými podpisy budete potřebovat pouze, když se rozvádíte z vůle vás obou a nemáte mezi sebou spory (tzv. rozvod dohodou, viz kapitola 1.2.), jinak ne. Jen tehdy bude soud vyžadovat, abyste mu dohodu předložili. *(To ale neznamená, že když se chcete rozvádět oba, musel by jeden z vás druhému platit výživné. V dohodě předkládané soudu může být stanoveno, že jste se dohodli, že výživné nikdo nikomu platit nebude.)* **Každopádně pokud spolu uzavřete jakoukoli dohodu o výživném, doporučuje se, aby byla uzavřena písemně.**

§ 910 – 911 OZ

4.2. Výživné dětí

4.2.1. Stanovení výživného

Oba rodiče jsou povinni živit své děti do té doby, dokud nejsou děti schopny se živit samy (*tím se myslí moment, kdy dítě definitivně přestalo studovat a čeká ho nástup do práce*). Tato povinnost je stanovena zákonem a trvá, ať už se rozvedete nebo ne.

§ 755 odst. 3 OZ
§ 11 / 1 písm. c ZoSP

Vždy je nejlepší se dohodnout, kolik bude kdo na výživu dítěte přispívat. Pokud bude dítě bydlet u vás, počítá se samozřejmě, že bydlení a strava je vaším příspěvkem. **Vaši dohodu o výši výživného pro nezletilé dítě musí schválit soud v rámci rozvodového řízení**, když rozhoduje o poměrech dítěte v době po rozvodu. Buď oba navrhnete soudu, aby schválil vaši ústní dohodu, nebo spolu dohodu sepíšete, podepíšete a potom navrhnete soudu, aby ji schválil. Za schválení dohody soudem nic neplatíte. Dohoda nesmí být proti zájmům dítěte.

Pokud se na výši výživného nemůžete dohodnout, musí jeden z vás soudu navrhnout, aby stanovil, kolik se má platit výživné. Zpravidla takový návrh podá na soud ten z vás, který se o dítě stará a bude se domáhat, aby mu ten druhý platil výživné na dítě. Tento návrh soudu je osvobozen od soudního poplatku, takže jeho podání nic nestojí.

§ 913 OZ

Kolik se má platit **výživné**, soud stanovuje podle základních dvou kritérií a to: **jak je na tom platící rodič a jaké jsou potřeby dítěte.**

Co se týče kritéria rodičů, máte povinnost oba živit dítě i po rozvodu podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Jinými slovy, pokud se jednomu z rodičů daří lépe než druhému (*např. má velké schopnosti vydělat peníze, je na tom majetkově lépe nebo má vyšší plat*), pak by měl platit na výživu dítěte více než rodič, který na tom tak dobře není. Na druhou stranu nezaměstnaný rodič nebude mít takové možnosti, aby dítěti přispíval na výživné, i když by třeba chtěl sám přispívat více. **Přihlíží se i k tomu, kdo z vás a v jaké míře o dítě pečuje.**

Co se týče kritéria dítěte, tak soud při určení výživného **přihlíží k jeho odůvodněným potřebám a majetkovým poměrům.**

Při stanovení odůvodněných potřeb se rozhodně nejedná jen o stravu, oblečení a bydlení, ale myslí se tím i vzdělání, sporty, koníčky, zábava atd. Odůvodněnou potřebou je i tvorba úspor. **Potřeby dítěte by se tedy měly odůvodnit.** Je proto dobré **mít seznam, na co všechno by se mělo dítěti přispívat**, protože to důvodně potřebuje a **kolik to stojí.** Nejlépe je své tvrzení něčím doložit (*například složenkou z umělecké školy, písemným potvrzením o členství v kroužku, kupon MHD, lístky na vlak do školy, účtenkou za stravenky, sešity, učebnice, léky, boty, chrániče na fotbal, internát atd.*).

Častá chyba, která se při návrhu na určení výživného dělá, je ta, že rodič, kterému je výživné placeno, si myslí, že má právo na další extra příspěvky během roku (*např. nové boty atd.*). **Výživné, které určil soud, by mělo pokrývat** spolu s příspěvkem druhého z vás **veškeré potřeby dítěte, které mu během roku vzniknou.** Samozřejmě je možné se dohodnout, že ten, kdo platí výživné, občas přidá něco navíc, ale není na to nárok. Pokud by výživné nestačilo uspokojovat všechny odůvodněné potřeby dítěte, je na místě podat návrh na změnu výše výživného (*viz kapitola 4.2.2*).

Přihlíží se však i k majetkovým poměrům dítěte. Pokud je dítě bohatší než rodič, není důvod, aby mu platil výživné. Zákon stanoví, že nezletilé dítě, které není plně svéprávné, **má právo na výživné, i když má vlastní majetek**, ale zisk z majetku spolu s příjmem z výdělečné činnosti nestačí k jeho výživě. To je poměrně jasné. Toto pravidlo je však třeba vykládat společně s následující zásadou.

§ 915 OZ

Klíčová zásada zní, že: „**životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní svých rodičů**“. Co se tím myslí? Že dítě by mělo mít životní úroveň přibližně stejnou jako rodiče tedy zejména bohatší rodič. Například když otec dítěte jezdí pravidelně k moři, na hory a chodí do restaurací, tak není možné, aby jeho dítě nemělo peníze na lístek do kina nebo na školní výlet, či lyžařský výcvik. A proč? Právě proto, aby se dítě podílelo na rodičově životní úrovni.

A pozor, toto hledisko je důležitější než hledisko odůvodněných potřeb dítěte! Pokud tedy například váš bohatý manžel/ka odmítá platit vyšší výživné s tím, že všechny odůvodněné potřeby dítěte jsou uspokojeny, **dítě má přesto nárok na to, aby se podílelo na jeho životní úrovni.** V takovém případě by měl soud na váš návrh stanovit tak vysoké výživné, aby životní úroveň dítěte a vašeho manžela byla víceméně stejná.

Někdy se stává, že po rozvodu **nechce bohatý rodič platit vysoké výživné druhému rodiči, který se stará o děti.** Má totiž dojem, že by vysoké výživné neplatil dítěti ale svému exmanželovi. Dítě je ale v takových obavách nevinně a stále má nárok, aby se podílelo na životní úrovni svého bohatého rodiče.

§ 917 OZ

Představme si, že vy byste měl/a bohatého exmanžela, který by měl tento postoj. V takovém případě se můžete **dohodnout nebo navrhnout soudu, aby část výživného platil přímo vám a druhou část výživného přímo dítěti na tvorbu úspor** (např. na stavební spoření, spořicí účet nebo do podílových fondů). **Tvorbu úspor totiž zákon považuje za odůvodněnou potřebu dítěte, pokud to připouštějí majetkové poměry vašeho manžela.** Až dítě dosáhne plnoletosti, bude mít k dispozici úspory, které mu pomohou se startem do života a váš manžel/ka bude mít jistotu, že peníze neutratíte vy.

§ 912 OZ

Opět si představme, že vy budete navrhnout soudu, aby vašemu manželovi/manželce stanovil placení výživného. **Při určování výše výživného je třeba znát výši příjmů vašeho manžela/ky.** Jinak by soud neměl z čeho vycházet. Příjmy je třeba doložit

(např. výplatní páskou, daňovým přiznáním, výpisem z účtu). Někdy manžel/ka záměrně uvádí příjmy nižší než skutečné. Proto je dobré, připravit si např. kopii manželova daňového přiznání nebo výpisy jeho účtu.

§ 916 OZ

Jestliže však manžel/ka neprokáže řádně své příjmy (nepředloží listiny a další podklady pro zhodnocení jeho majetkových poměrů nebo předloží listiny, které neodpovídají skutečnosti) a neumožní soudu zjistit ani další skutečnosti potřebné pro rozhodnutí tím, že mu zpřístupní své údaje, **platí zákonná fikce, že měsíční příjmy vašeho manžela jsou vysoké jako 25ti násobek životního minima pro jednotlivce** (což v roce 2013 znamenalo měsíční příjem 85.250 Kč).

Dalším vodítkem při stanovení výše výživného může být doporučující tabulka ministerstva spravedlnosti, která je sice staršího data, ale jako orientační návod může posloužit:

Kategorie	Věk dítěte	Procentuální rozmezí čistého příjmu
1.	0 - 5 let	11 – 15 %
2.	6 - 9 let	13 – 17 %
3.	10 - 14 let	15 – 19 %
4.	15 - 17 let	16 – 22 %
5.	18 a více let	19 – 25 %

Stanovení výživného je ale individuální záležitost. Pokaždé se posuzuje podle zvláštních okolností jedinečných právě jen pro ten konkrétní případ. **Pokud jste se nedohodli, manžel/ka vám nic neplatí** a vy se domáháte u soudu stanovení výživného pro děti, **můžete po soudu chtít, aby určil manželovi/ce zaplatit výživné i zpětně za dobu nejdéle tří let ode dne podání žaloby.**

§ 922 OZ

4.2.2. Je možné požadovat zvýšení/snížení výživného?

Ale ano, dokonce se to předpokládá! Tato možnost je zde proto, že pravidla pro určení výživného zůstávají stále stejná. Když se ale změní situace ať už u rodičů nebo u dítěte, tak při použití stejných pravidel dostaneme jiné výsledky. Situace se prakticky neustále vyvíjí. **Soud může samostatně, tedy bez návrhu kohokoli z vás, změnit dohodu nebo své předchozí rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti, změni-li se poměry.** V ostatních případech je třeba zvýšení či snížení výživného soudu navrhnout.

§ 923 OZ

Navrhnout soudu zvýšení nebo snížení výživného však můžete kdykoli. Soud není vševědoucí a bez návrhu by se o změně poměrů vůbec nemusel dozvědět. **Návrh na změnu výše výživného tedy může podat jak platící rodič, tak ten, kdo se stará o dítě a výživné dostává.** Obecně se nedoporučuje podávat návrh na změnu výživného dříve než rok po jeho poslední úpravě. Když se ale objektivně změní situace, můžete být úspěšní.

Je jasné, že potřeby šestnáctiletého mladého muže budou jiné, než když byl dvanáctiletý chlapec. **Představme si, že se o něj staráte vy a váš manžel/ka vám na něj platí výživné.** Buď se může stát, že výživné na jeho potřeby už objektivně nestačí nebo si představme, že manžel/ka má novou práci, kde má o 30% vyšší plat nebo si představme, že jste přišel/a o zaměstnání.

Ve všech případech se můžete s manželem domluvit nebo **se obrátit na soud se žádostí o zvýšení výživného.** V žádosti (*žalobě*) je třeba uvést, jakou částku chcete, aby vám manžel nadále platil a veškeré důležité skutečnosti, ze kterých plyne, že by výživné mělo být zvýšeno (*výši jeho mzdy, výši nájemného, výši plateb za syna, co se změnilo, atd.*). Buď žádost (*žalobu*) sepíšete sám/sama nebo ji můžete podat ústně do protokolu (*nadiktujete ji úředníci na soudě*). Podání k soudu je osvobozeno od soudního poplatku, takže za něj nemusíte nic platit. V žalobě můžete požadovat, aby soud určil manželovi/ce zaplatit zvýšené výživné i zpětně za dobu nejdéle tří let ode dne podání žaloby.

Představme si, že výživné platíte vy a po uhrazení nájemného a výživného nemáte dost peněz na vaše životní potřeby, můžete se **obrátit na soud se žádostí o snížení výživného.** V žádosti (*žalobě*) je třeba uvést, jakou částku chcete nadále platit a veškeré důležité skutečnosti, ze kterých plyne, že by vám výživné mělo být sníženo (*výši vaší mzdy, výši nájemného, výši dalších povinných plateb, co se změnilo, atd.*). Buď žádost (*žalobu*) sepíšete sám/sama nebo ji můžete podat ústně do protokolu (*nadiktujete ji úředníci na soudě*). Podání k soudu je osvobozeno od soudního poplatku, takže za něj nemusíte nic platit.

§ 11 odst. 1 písm. c) ZoSP

5. PÉČE O DĚTI

§ 906 – 907 OZ

5.1. Druhy péče

Bez ohledu na to, jak probíhá rozvod, **je vždy zapotřebí, aby bylo nejprve rozhodnuto, jak bude o dítě nadále postaráno tedy i kdo o něj bude pečovat.** To se týká pouze nezletilých dětí, které nenabýly plné svéprávnosti (*Jde o děti, kterým ještě nebylo 18 let a ani jako nezletilé neuzavřely manželství nebo jim soud ve zvláštním řízení nepřiznal svéprávnost. Děti, kterým bylo osmnáct, jsou považovány za dospělé jedince, kteří se o sebe umějí postarat sami a nemusí být v péči rodičů.*). Toto rozhodnutí učiní soud. Buď rozhodne sám, nebo schválí vaši dohodu. **Soud vždy rozhoduje především v zájmu dítěte.** Při rozhodování má čtyři možnosti:

- Buďto bude o dítě pečovat **pouze jeden z vás**
- nebo budete mít dítě ve **společné péči**
- nebo budete mít dítě ve **střídavé péči**
- nebo soud svěří dítě do **péče jiné osoby**

Aby mohlo být dítě svěřeno do péče někomu z vás, měl by být tento rodič způsobilý dítě vychovávat a měl by mít o péči dítěte zájem. Pro společnou nebo střídavou péči byste tyto podmínky měli splňovat oba. Ustanovit ji lze tehdy, když by lépe zajišťovala potřeby dítěte a byla by v jeho zájmu. Soud může svěřit dítě **do společné péče pouze tehdy, když s tím oba souhlasíte. Střídavá nebo společná péče tak nenastupuje automaticky** a dokonce ani tehdy, když jí chtějí oba rodiče, nemusí tak soud rozhodnout, nebude-li to v zájmu dítěte.

5.2. Něco o střídavé péči

V případě střídavé péče je nutné **přesně určit** (*ať už v dohodě nebo v návrhu soudu*), **jak se budete ve výchově střídat**. Jak bylo uvedeno, není automatické, že soud svěří dítě do střídavé péče, ani když se na tom domluví oba rodiče. Sleduje totiž především zájmy dítěte. Není překážkou střídavé péče, pokud jeden z vás střídavou péči chce a druhý ne. Opět se posuzuje zájem dítěte. **Názor dítěte může hrát svou roli**. Když je dítě již rozumově vyspělé, soud k němu může spíše přihlídnout. Když je však ještě malé, lze jeho názor snáze ovlivnit, takže názor dítěte nemusí být pro soud tak důležitý.

Soud podle rozhodovací praxe **nepovolí střídavou péči v situaci, kde rodiče nebudou schopni v zájmu dítěte přemoci partnerský konflikt**. Bylo by totiž proti zájmu dítěte, aby trpělo tím, že byste převáděli svůj konflikt na něj nebo jej dokonce řešili skrz něj. To ale neznamená, že soud nemůže určit střídavou péči tehdy, když se na ní nemůžete domluvit nebo když ji jeden z vás odmítá. **Pokud by jeden z vás odmítal komunikovat** a pak argumentoval, že se nejste schopni na ničem domluvit **a tvrdil, že střídavá péče je tedy nemožná, může soud přesto určit střídavou péči**.

Velká vzdálenost mezi vašimi bydlišti bývá překážkou střídavé péče. Nemusí tak tomu být ale vždy. Pokud dítě samo chce i přes velkou vzdálenost být ve střídavé výchově nebo je mezi vzdálenými místy skvělé spojení, nemusí být vzdálenost překážkou. **Překážkou střídavé péči však určitě bude dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte**, který vyžaduje stálé prostředí. Opět by to bylo proti zájmu dítěte. Obecně je však třeba mít na paměti, že každý případ je jedinečný a soud může rozhodnout jinak.

5.3. Dohodneme se, kdo bude o děti pečovat

Pokud se dohodnete, jaký druh péče budete používat a jak, je vše velmi jednoduché. **Vaši dohodu jen musí potvrdit soud**. Ten dohlíží na to, aby vaše dohoda nebyla v rozporu se zájmem dětí. Pokud by byla v rozporu s jejich zájmem, soud dohodu neschválí a rozhodne jinak. Podrobná kritéria, podle kterých soud rozhoduje, jsou popsána v další podkapitole.

Jakmile se dohodnete, musíte podat návrh soudu (*nejlépe oba společně*), aby vaši dohodu schválil. **Návrh se podává k okresnímu soudu, podle okresu ve kterém má dítě skutečné bydliště.** Tento návrh je osvobozen od soudního poplatku. Sepíšete tedy návrh, oba jej podepíšete, připojíte k němu kopie rodného listu dítěte a vašeho oddacího listu a pošlete jej na soud nebo jej zanesete do podatelny soudu osobně. Návrh podáte ve třech podepsaných vyhotoveních, přílohy jen v jednom vyhotovení.

§ 11 odst. 1 písm. a) ZoSP

V ideálním případě se v dohodě dohodnete na všem, co se týká vašeho dítěte (*řečí zákona na „úpravě poměrů nezletilých dětí po dobu po rozvodu“*). Dohodnete se tedy jak na péči, tak na výživném. Takovou dohodu potvrzenou soudem potřebujete, když jste se domluvili, že se chcete rozvést oba a máte jasno jak (*viz kapitola 1.2.*). Může se ale stát, že se třeba dohodnete jen na péči a na výživném ne (*nebo naopak*). V takovém případě podáte na soud jen návrh na schválení dohody o péči a výživné necháte stranou. O stanovení výše výživného pak požádáte soud zvlášť samostatným návrhem.

5.4. Nemůžeme se dohodnout, kdo bude o děti pečovat

Pokud se nemůžete dohodnout, upraví otázku péče o vaše děti soud. Soud tedy určí, komu bude dítě svěřeno do péče a jak má každý z vás přispívat na jeho výživu.

Soud rozhoduje tak, aby jeho rozhodnutí odpovídalo zájmu dítěte (*podle rozhodování soudů je například zájmem dítěte nepochybně to, aby bylo v péči toho z rodičů, který uznává roli a důležitost rodiče druhého v životě dítěte a je přesvědčen, že i ten druhý je dobrým rodičem*).

Při svém rozhodování soud:

- bere v úvahu **vztah dítěte ke každému z rodičů**
- bere v úvahu **vztah dítěte k jeho sourozencům popřípadě prarodičům**

- bere ohled na **osobnost dítěte** zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů
- bere ohled na **citovou orientaci a zázemí dítěte**
- bere ohled na **výchovné schopnosti každého z rodičů**
- bere ohled na **stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí**, v němž má dítě napříště žít
- bere ohled na **citové vazby dítěte** k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám
- vezme v úvahu, **který z rodičů o dítě řádně pečoval** a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu
- vezme v úvahu **u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje**
- dbá na **právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi**
- dbá na **právo druhého rodiče**, jemuž dítě nebude svěřeno, **na pravidelnou informaci o dítěti**
- bere zřetel ke **schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem**

§ 887 – 891 OZ

Jestliže se nemůžete dohodnout, je **nejlepší, abyste podal/a návrh soudu vy** a navrhl/a soudu, aby rozhodl o úpravě péče podle vaší představy. Návrh podáte k okresnímu soudu, ve kterém má dítě bydliště. Soudní řízení je osvobozeno od soudního poplatku, takže za něj nemusíte nic platit. Soud nechá vašeho manžela/ku, aby se k vašemu návrhu vyjádřil/a, a pak jej posoudí podle výše uvedených zásad. Nemusí rozhodnout ani tak, jak chcete vy ani tak, jak chce manžel/ka. **Při svém rozhodování soud sleduje hlavně zájem dítěte.**

§ 11 odst. 1 písm. a) ZoSP

5.5. Osobní styk s dítětem

I když je **dítě** v péči jen jednoho z vás, **má právo se stýkat s druhým rodičem. Stejně tak má druhý rodič právo na to, aby se stýkal s dítětem.** Toto setkávání (*styk*) by mělo být v zájmu dítěte.

Počítá se s tím, že **se na osobním styku druhého z vás s dítětem dohodnete sami**. Tato dohoda nemusí být písemná. Jestli však spolu těžko spolupracujete a máte sklony k různým výkladům dohod, lze doporučit, aby písemná byla, a ještě lépe aby byla součástí dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí po dobu po rozvodu. **Pokud se však nedokážete dohodnout tak, abyste byli spokojeni vy oba i dítě nebo pokud to vyžaduje zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, upraví styk s dítětem soud.**

Soud může určit i podmínky styku s dítětem. Například **může rozhodnout o době setkávání, o místě**, kterým např. nesmí být určité místo (*např. konkrétní dům nebo byt*) nebo naopak musí být určité místo. **Může také určit, že na setkání s dítětem nemá být rodič doprovázen určitými osobami** (*např. některými členy své rodiny*) popřípadě určit další podmínky,

Žádný z vás **nesmíte dělat nic, co by narušovalo vztah s dítětem ke komukoli z vás nebo co by ztěžovalo výchovu dítěte**. Zákon vám jako rodičům také stanovuje **povinnost, abyste si navzájem sdělovali vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů**. To znamená i to, že ten z vás, který dítě v péči nemá, má informovat druhého rodiče kupříkladu o tom, jak bude probíhat příští setkání s dítětem.

Ten z vás, který má dítě v péči, je **povinen dítě na setkání s druhým rodičem řádně připravit, řádně styk s dítětem umožnit a s druhým rodičem v potřebném rozsahu spolupracovat**. Porušením tohoto pravidla by bylo například to, pokud byste dítě nevybavil/a tím, co k setkání potřebuje (*např. schválně mu nedáte na hory s sebou lyže*) nebo pokud svou přítomností budete setkání druhého rodiče s dítětem narušovat.

Soud může jednomu z vás **styk s dítětem také omezit nebo dokonce zakázat**, když je to nutné v zájmu dítěte.

Pozor! Pokud jeden z vás bezdůvodně a opakovaně nebo trvale brání druhému ve styku s dítětem a to v rozporu s dohodou nebo rozhodnutím soudu, **je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči!** Může se tedy stát, že pokud bude dítě svěřeno kupříkladu vám a vy budete v rozporu s rozhodnutím soudu nebo dohodou opakovaně bezdůvodně bránit vašemu manželovi/ce, aby se s dítětem stýkal/a, tak soud své rozhodnutí změní a dítě svěří vašemu bývalému manželovi/manželce.

S dítětem mají právo se stýkat i příbuzní (blízcí i vzdálení) a osoby, které jsou mu společensky blízké. Podmínkou je, aby k těmto osobám mělo dítě citový vztah, který není jen přechodný. Dále musí být zřejmé, že pokud by se dítě s těmito osobami nestýkalo, znamenalo by to pro něj újmu. **Také dítě má právo na styk s těmito osobami, pokud ony s tímto stykem souhlasí.** Pokud by někdo z vás nerespektoval toto ustanovení zákona, může druhý z vás požádat o pomoc soud. To znamená, že když by kupříkladu váš manžel/ka zakazoval/a dítěti, aby se stýkalo s vašimi prarodiči, můžete požádat soud, aby jejich styk upravil.

§ 927 OZ

5.6. Změna rozhodnutí nebo dohody soudem

Pokud se změny poměry, **soud může změnit své dřívější rozhodnutí nebo dohodu rodičů o výkonu práv a povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti kdykoli.** To znamená, že když například dítě vychovává váš manžel/ka a stane se, že jeho bydlení se změnil natolik, že pro péči dítěte už není vhodné, můžete vy podat návrh soudu, aby změnil své rozhodnutí, kterým soud určil, že dítě bude vychovávat váš manžel/ka. Navrhnete, aby soud péči svěřil vám. Stejně tak o tom může soud rozhodnout sám i bez toho, abyste mu to vy navrhli/a. Když mu to ale navrhnete, máte jistotu, že se soud o změně poměrů dozví.

Jak již bylo uvedeno, **důvodem pro nové rozhodnutí je i to, pokud jeden z vás bezdůvodně a trvale nebo opakovaně brání druhému ve styku s dítětem.** V takovém případě buď na návrh jednoho z vás, nebo i bez návrhu soud vydá **nové rozhodnutí o péči o dítě!**

§ 909 OZ

Návrh na změnu péče je osvobozen od soudního poplatku, takže za něj nebudete nic platit. Podáte jej k okresnímu soudu, ve kterém má dítě bydliště.

6. Jeden z nás se nechová podle dohody nebo rozhodnutí soudu

Jestliže jeden z vás jedná v rozporu s dohodou nebo s rozhodnutím soudu, **může se ten druhý samozřejmě bránit.**

6.1. Majetek

Představme si, že **máte rozhodnutí soudu o vypořádání společného jmění v právní moci** nebo **dohodu o vypořádání schválenou soudem nebo ve formě notářského zápisu** a váš manžel/ka odmítá součinnost nebo vám přímo odmítá vydat věci nebo peníze, na které máte nárok. V tom případě můžete požádat soud nebo libovolného exekutora o nařízení exekuce prodejem nemovitého a movitého majetku a následného vypořádání společného jmění. Pokud věc, co vám měl vydat, třeba prodá, máte nárok, aby vám ji zaplatil nebo jinak nahradil.

Pokud však **máte jen písemnou dohodu o vypořádání společného jmění**, která není ve formě notářského zápisu nebo není schválena soudem, musíte nejdříve podat na soud žalobu o zaplacení částky nebo vydání věci podle dohody. Teprve když soud rozhodne, že je váš manžel povinen splnit to, co bylo stanoveno v dohodě, můžete soud nebo libovolného exekutora požádat o nařízení exekuce. Při podání návrhu na exekuci u exekutora se neplatí poplatek. Náklady exekuce a odměnu exekutora hradí váš manžel/ka.

6.2. Děti

Jestliže vám váš bývalý manžel/ka neumožní styk s dítětem ve stanovený termín, máte právo na styk s dítětem v náhradním termínu. Pokud by vám však nechtěl/a umožnit styk s dítětem ani v náhradním termínu nebo by vám obecně neumožňoval/a styk s dítětem ve stanoveném termínu, můžete se obrátit na oddělení sociálně právní ochrany dětí (*tzv. OSPOD*) na městském úřadě v místě bydliště vašeho dítěte, o celé situaci informovat příslušnou sociální pracovníci a požádat ji o součinnost při sjednání nápravy.

Jestliže vám manžel/ka dluží výživné, které bylo stanoveno soudem, můžete jej vymáhat pomocí exekuce. Požádáte o exekuci a to nejlépe srážkami ze mzdy (soud může srazit až 2/3 platu a dluhy za výživné mají přednost před ostatními dluhy). Stačí **podat návrh na exekuci u soudu nebo u libovolného exekutora**, do něj napsat, kolik váš manžel/ka dluží a přiložit úředně ověřenou kopii rozsudku o určení výše výživného s doložkou právní moci. Při podání návrhu na exekuci u exekutora se neplatí poplatek. Náklady exekuce a odměnu exekutora hradí váš manžel/ka.

Můžete podat na vašeho bývalého manžela/ku také **trestní oznámení, pokud neplatí výživné déle než čtyři měsíce**. To se podává na kterékoli služebně Policie ČR nebo na státním zastupitelství. Můžete to udělat tak, že jej podáte ústně na místě. Každopádně je dobré mít s sebou důkazy (*rozsudek o určení výše výživného s doložkou právní moci*). Trestní oznámení je zdarma.

Jako poslední možnost pak můžete **požádat o výživné rodiče vašeho manžela/ky**. Pokud by odmítli platit, můžete se obrátit na soud, aby jim uložil povinnost platit výživné. Soud ale v takovém případě zkoumá vyživovací možnosti prarodičů dítěte z obou stran, takže je možné, že by mohl vyměřit výživné i vašim rodičům.

Pokud máte špatné zkušenosti s placením výživného od vašeho manžela/ky a víte, že nyní má k dispozici peníze, ale za nedlouho už je pravděpodobně mít nebude, můžete **požádat soud, aby rozhodl, že váš bývalý manžel/ka je povinen/na složit zálohu pro výživné splatné v budoucnu**. V takovém případě určitě není čas otálet, ale je třeba podat návrh na soud co nejdříve (*ať už písemně nebo ústně do protokolu*). Opět musíte vše náležitě zdůvodnit.

§ 918 OZ

7. UŽITEČNÉ INFORMACE

7.1. Změna jména

Do šesti měsíců od právní moci rozhodnutí o rozvodu máte možnost oznámit matričnímu úřadu, že přijímáte **zpět své dřívější příjmení**. Stejně tak můžete oznámit, že upouštíte od užívání společného příjmení vedle příjmení dřívějšího. Váš bývalý manžel vás ale nemůže nutit, abyste společné příjmení (původně jeho) nadále nepoužíval/a. Je to pouze vaše rozhodnutí.

Pokud by někdo z vás chtěl **změnit příjmení i vašemu dítěti**, je nutné, aby se změnou souhlasili oba jeho rodiče. Když by dítěti bylo více než 15 let, musí se změnou svého příjmení souhlasit také.

§ 759 OZ

7.2. Obezřetnost

Během rozvodu se může stát cokoli. Proto spoléhat na to, že: „to by manžel/ka nikdy neudělal/a“, se nemusí vyplatit. Buďte maximálně obezřetní a myslte na to, že emoce hrají v rozvodu obrovskou roli! Nezapomeňte na to, že proti vám už (*možná i ve vašem případě*) nestojí jen samotný ten, kterého tak dobře znáte a u kterého dokážete bezpečně odhadnout, co udělá a neudělá.

Mohou teď proti vám stát dva a ten druhý/druhá může váš rozvod posunout úplně do jiné roviny! **To se týká zejména peněz na společném účtu nebo jednotlivých věcí.** Stává se, že manžel/ka společné peníze vybere nebo nějakou věc prodá. To se pak těžko uvádí do původního stavu a je třeba s tím počítat.

7.3. Jednání se soudy

Uvnitř e-knihy jste často narazili na informace, že je něco potřeba podat k soudu. V každém návrhu k soudu je třeba co nejlépe popsat všechny důležité skutečnosti a okolnosti. Je třeba si uvědomit, že vám je vše jasné, ale **soud si vytváří obraz vaší situace jen podle toho, co mu vy nebo váš manžel/ka sdělíte**. U soudního jednání však můžete vše soudu sdělit ústně. Je ale dobré si předem vše připravit a svá tvrzení pokud možno podložit důkazy.

Pokud si nevěříte se sepsáním návrhů na soud, obraťte se **na advokáta, ideálně takového, který se na problematikou rozvodu specializuje** (viz kontakty na advokáta Mgr. Jana Kubicu).

Návrhy můžete buď soudu poslat nebo je můžete zanést na soud osobně do podatelny. V tom případě je dobré mít s sebou jednu kopii, na kterou vám soud vyznačí datum podání a číslo jednací. Vy si ji pak vezmete s sebou zpět domů a vždy budete při komunikaci se soudem vědět, co jste kdy podali a jaké to má číslo jednací. Adresu vašeho soudu najdete na portále www.justice.cz v kolonce „soudy“.

Četli jste spoustu příkladů, jak soudy rozhodovaly. Je třeba poznamenat, že **každý případ je jedinečný**. Okolnosti jednotlivých případů bývají více či méně odlišné. Na každém soudě jsou také jiní soudci, kteří rozhodují. To vše může mít na rozhodnutí soudu vliv a je tedy třeba počítat s tím, že není předem jisté, jak soud rozhodne. Staré právníkové rčení praví, že **rozhodnutí soudu nelze předjímat**.

Občanský zákoník sice říká v ustanovení § 13, že každý, kdo se domáhá soudní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný už rozhodnutý případ, který je mu podobný. **Než se ale ustálí rozhodovací praxe soudů v souvislosti s novým občanským zákoníkem, bude to pár let trvat.** Do té doby nebudeme vědět, jak se rozhodovalo v podobném případě (*i když v mnoha případech bude možné použít rozhodnutí dle staré úpravy*). Každopádně, pokud nebudete s rozhodnutím spokojeni, vždy je na jeho konci napsané poučení, jak a do kdy **se můžete odvolat**.

8. ZÁVĚR

Gratuluji vám, pokud jste dočetli až sem. Nyní byste se měli orientovat v tom, jak rozvod funguje. Podle návodu byste měli být schopni podat na soud žalobu o rozvod manželství nebo se bránit rozvodovým návrhům vašeho manžela/vaší manželky. **Víte, jaké jsou zásady majetkového vypořádání, podle čeho se stanovuje výživné a podle čeho se rozhoduje o výchově dětí, takže se nebojte přihlásit se o svá práva.**

Pokud je váš případ složitější, zejména je-li sporný je vhodnější požádat o pomoc advokáta. Advokát plní i další úlohu než jen úlohu právního rádce tehdy, když nejste schopni spolu efektivně komunikovat. Může vám pomoci tím, že s vaším protějškem (*nebo jeho právním zástupcem*) jedná bez emocí. Často tak bývá rozvod s advokátem efektivnější a rychlejší zejména v případech, kdy spolu nejste schopni věcně komunikovat.

9. Služby AK Kubica

Pokud chcete advokáta, který se rozvody zabývá jako svou hlavní praxí a má tak více zkušeností v oboru než obecný advokát, obraťte se na naši advokátní kancelář AK Kubica.

Vaše pozice je po boku advokáta, odborníka v oblasti práva silnější, než když jste na vše sami. Advokát vás může zastupovat v soudním řízení a v lepším případě vám pomůže se sporu vyhnout a ušetřit tak peníze.

AK Kubica: kontakty tel. 730 570 758, email: info@ak-kubica.cz, web: www.ak-kubica.cz

AK Kubica nabízí osobní i telefonní konzultace, přípravu dokumentů k rozvodu a zastupování před soudem.

Působnost kanceláře je po celé České Republice.

Kontakty: tel. 730 570 758, email: info@ak-kubica.cz, www.ak-kubica.cz

Zjednodušený rozvod online najdete zde <https://www.manzelstvi-rozvod.cz/rozvod-online/>

Přeji vám hodně štěstí v rozvodovém řízení i v životě.

Mgr. Jan Kubica

advokát